

BONA PAU

PREMS
CORNIA

Nº. 483 - Any XLI - MONTUÏRI - MAIG 1993

Enguany la festa del Dia del Puig fou molt animada i participada

Les declaracions del PSM i la resposta del batle, temes polítics rellevants del mes

El mes d'abril, mes d'excursions (de gent gran, gent d'edat, al.lots i nins)

Un abril plujós: caigueren 47'7 litres d'aigua per metre quadrat

Miquel Martorell Arbona, reelegit president del Patronat de Música

L'equip de preferent, classificat per a la lligueta d'ascens

Les festes del Carnaval i Pasqua temps enrera

El nostre ben recordat col·laborador i investigador de la història de Montuïri, Bartomeu Verger Serra, va començar a col·laborar amb *Bona Pau* ara farà 40 anys —era pel mes de juny de 1953— i dos anys abans d'aquesta iniciació va oferir una conferència a la Sala Mariana sobre la tradició que de temps enrera hi havia a Montuïri a l'entorn de les festes de Carnaval i Pasqua, un esborrany de la qual va trobar, fa poc temps, la seva filla Catalina i ara ha tengut l'amabilitat de posar al nostre abast per considerar que els nostres lectors la sabrien apreciar en tot quan val de cara a la història del nostre poble i que aquest mes començarem a transcriure i ho farem al llarg dels números que sien precisos per creure que, pel seu interès, bé val la pena donar-li total cabuda.

Festes del Carnaval

Les festes de Carnaval eren a Montuïri, temps enrera —estam parlant dels segles XVI al XX— plenes de senzillesa i honestat.

Després d'haver passat Nadal a cada carrer o a un grup d'ells es juntaven cada nit els veïnats per a filar la llana i allà hi anaven els joves per a festejar.

Cada família donava una petita paga setmanal, cinc o deu cèntims, per a costejar les despeses del llum. Aquestes cases eren anomenades "fils".

El temps de carnaval era costum que les joves anassin a fer bulla a ca l'enamorat, és a dir, a tirar dins la casa les olles velles o rompudes que se solien guardar per a tal fi. Els enamorats, en canvi, anaven al camp on hi treballava l'al·lota i li amagaven la senalla del dinar i quan ella se n'adonava, la cercava i la broma acabava en rialles. Aquests costums eren més freqüents des del Dijous Llarder al darrer dia de Carnaval.

També era tradició per aquests temps, dins les famílies, el menjar potó i orelles del porc de les matances. A les deu de la nit del darrer dia de carnaval es tocava la campana grossa del campanar, durant uns cinc minuts, i això era el senyal que havia començat la quaresma. La gent abandonava els "fils" i anaven a descansar.

El dia següent, dimecres, encara que no fos festa, tots els veïns anaven a missa per rebre la cendra. Aquesta es feia dels rams o troncs que sobraven del Ram de l'any passat i que es guardaven dins una dependència de l'arxiu de l'església.

El temps de la Quaresma es feien tres sermons per setmana: el dimecres, divendres i diumenge. Al quaresmer el cercaven els jurats d'acord amb el rector. Així es veu a l'acta de la sessió del dia 12 de febrer de 1522.

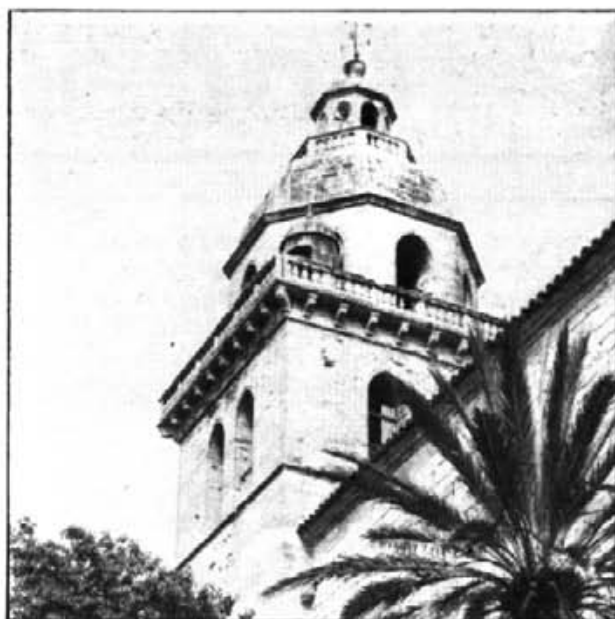
"Lo die e aña de sus dit congregats y ajustats en la casa de Pe. Albanell, Br^o Ribas é Bart^o Fornes, Jurats l'any present los quals feren citar y ajustar los honrats Ant^o Picornell, Raf. Ripoll, Ant^o Forner, Bart^o Barceló, Gabriel Ribas, Bart^o Compañy Conseller l'any present, de la parroquia de Montuïri y en dit colòqui fonch proposat per los dits honors Jurats com la coresma se acostava y havian de mester un religiós per confesar y predicar quels donen potestat de averne hun per lo negosi".

Els jurats pagaven la caritat i despeses de quaresmer. Així ho trobam a un rebut que diu:

"Jo, Joan Rossinyol, Prevere, otorch haver rebudes de vos señor Parot Ribas, clavari de la vila de Montuïri, dotze lliures les quals me aven donades per la caritat dels sermons de la coresma del present any 1533 per ser veritat fas lo present de ma mia a 16 de Abril any dit 1533.- Son 12 ll."

No sempre hi havia bones relacions entre els jurats i el senyor rector referent al quaresmer. Així veim a una acta del 12 de juny de 1594 que es va cercar per predicar la quaresma el pare mestre G. Fra. Mal ferit amb consentiment del senyor rector. I tota vegada que tenia posada pròpia a Son Costa, que havia estat dels frares, els va dir que menjaria i jauria allà "i els jurats es dirigiran al senyor rector perquè donàs alguna cosa per la despesa i el rector entenia que no avia de donar cosa ninguna. El consell envià un jurat en ciutat, en M. Ribas, per perlar en monseñor y el dia que va anar a ciutat no hai va esser. Supòs que no dugué bones notícies perquè en actes posteriors es troba que si el rector no paga lo pagaran dels béns de la vila".

Durant la segona setmana de quaresma es començaven els "passos". Aquests consistien en un cant dels versets i de salms

referent a la crucifixió amb una tonada molt antiga. Al mateix temps es donava la volta a l'església, s'aturaven davant les columnes de les capelles, les quals tenien enumerades les 14 estacions del viacrucis; és a dir, cada una d'aquestes recordava els diferents esdeveniments del trajecte que va recórrer el Bon Jesús camí del Calvari, des de la casa de Pilats, la Verònica, caigudes, l'ajuda de Simó Cirineu a portar la creu... fins a la seva mort.

La processó estava formada per una filera de nins, un escolà que portava una creu de uns set palms d'altària. Dos nins duïen una llanterna cada un. Seguien els capellans i el poble.

El predicador de la quaresma venia cavalcant una bèstia, com es desprèn de les notes següents:

"Jo, Pe. Albanell fas fé com per manement del jurats a pagat lo clavari al reverents frares que vengueran a confesar quatro L., per la despesa coranta sis sous ó per una bestia tres sous ó per lo jeure seis sous y al venerable mos. Russinyol cuatro sous, per tot sis ll. 18 sous. A VI ja-ner de 1529.- Am altre nota "mes Rafael Manera fas fe com lo clavari ha pagats quinse sous per les bestias an aportat los preveres per confesar.- 27 juliol 1541".

Durant la Quaresma es preparaven els nins i nines per fer la Primera Comunió.

La tercera setmana els joves ja parlaven d'anar al quart diumenge, festa que se celebrava i se celebra encara al Santuari de la Consolació, al poble veïnat de Sant Joan.

(Continuarà)

Cròniques montuïreres - II

El present

La rentadora automàtica seguia, obstinada, el programa. Tastamenatjava la roba bruta, anegada dins aigua ensabonada, donant voltes i més voltes a dreta i esquerra per deixar-la blanca i pulcra. Com una plata. Però aquell dia es va interrompre el curs preestablert i la màquina, desbaratada, sense guia, es va aturar. Quin desastre! La mare, tota nerviosa, expulsà un crit de desesperació. I ara, què farem! Tanmateix, les desgràcies no acabaren aquí. L'equilibrada i sensata nevera, de formes rectangulars i expressió gèlida, havia perdut el seny i sense control ni compostura congelava tots els aliments, petrificava tot el menjar. Però encara pitjor era la televisió. Havia tornat loca. No obeïa les precises ordres del comandament a distància i actuava a caparrotades. Quan li donava la gana canviava de canal, augmentava i disminuïa el volum. Una calamitat. Fins i tot, el sistema dual, sense judici, girava constantment l'idioma. Mudava de llengua

amb tanta facilitat, ara en català, ara en alemany, que els personatges de la tele-novel·la pareixien caricatures espartèntiques que recordaven la persistent verborrea de la política.

Això és una hecatombe! exclamà histèrica la pobra mare. No hi ha res que funcioni! Com ens arreglarem aquests dies sense televisió, sense nevera, sense rentadora! Realment era una gran desventura. Una vivenda sense aquests electrodomèstics, tan imprescindibles, és com un molí sense aspes, sobretot, durant les festes, quan la casa ha d'estar més presentable i lluenta. La dona, ansiosa, només cridava. La seva filla, una jove universitària, per no sentir més renou, va agafar el motoret i es va precipitar, afuada, enmig de la carrera d'obstacles que els vehicles acaramullats sense ordre ni concert componien, aquestes passades vacances de Pasqua, per carrers i places. Ella, però, tenia una certa inquietud. No era una d'aquestes joves

plastificades, talment pepes de sèries televisives, que només pensen en la figura, en tenir una bona aparença per entabanar quatre carabassots. Aquell vespre hi havia una reunió per parlar de temes urbanístics i va decidir anar-hi.

L'arquitectura popular és el resultat de l'utilització òptima dels materials de l'entorn. Així s'expressà el conferenciant, un home barbut, de mitjana edat, perfectament coneixedor que la seva, era una causa perduda. La xerrada l'organitzava un grup ecologista davant les contínues i cada vegada més nombroses mostres de mal gust que, en forma de fulgurants edificacions, emergeixen, insolents, per tots els costats del poble. Va parlar també, de la cultura popular, definint-la com l'optimització dels recursos ambientals. La nostra protagonista, una dels pocs assistents a l'acte, es va adonar, induïda per la interessant vetlada, que estava cansada de viure a ca seva. Una casa resplendent, brillant, on tots els elements es combinen, només, per fer ostentació centellejant de la superficialitat refulgent dels seus moradors. Un habitatge que havia renunciat a la funcionalitat per convertir-se en un repertori artificial d'objectes lluents. N'estava farta de tanta hipocresia, dels que saluden per conveniència o els que actuen només per aconseguir algun benefici o privilegi. N'estava tipa d'aquests ambiciosos, àvids de poder i de diners, que han convertit l'amabilitat amb simple crosta i han transformat la cortesia en pura imatge, en cínica forma.

Furiosa, va vagar pels "pubs" del poble i afectada pels vapors etílics, es va condormir. Es va despertar, inquieta, horroritzada. Havia somniat que s'ofegava. Navegava amb el seu llaüt dins una mar tempestuosa i una onada havia fet sotobrar la barca. Quan se n'anava a fons va sentir un renou fosc, profund, intens, mesclat amb bavarades d'un fum negre i espès. S'acostava, surant enmig de muntanyes d'aigua, una llanxa immensa, grandiosa. Els seus ocupants europeus, americans o japonesos, contemplaven, immòbils, democràtics, cínics, com la jove s'enfonsava. Va demanar-los auxili amb un perfecte alemany après repentament: *Hilfe! Hilfe! Ich ertrinke* (Auxili! Auxili! M'ofeg). Li van allargar la mà. Una mà fofa, blana, buida i ella va pujar a la nau.

Els casaments

Les noces constitueixen generalment un espectacle. Són moltes les persones, sobretot dones, que es diverteixen de badocar sobretot el moment en que la novia entra o surt del cotxe davant els graons. L'espectacle posterior a vegades es converteix en una befa o una carnavalada, de

Pere Miralles Roca "Malherba"

El director de la banda de música parla de l'art musical com a fet cultural

En Pere Miralles Roca "Malherba" és el director de la Banda de Música del nostre poble des de fa uns 23 anys. Però és alguna cosa més. És una persona enamorada de la música; un home que, apassionat per l'art musical, està íntimament amargat pel fet que encara hi ha gent actualment dins el poble que no dóna a aquest art la importància que té i es mereix.

En Pere és el producte de l'educació que ens donaren els anys vint i trenta, quan ens pintaven un món futur molt millor, on totes les manifestacions de la cultura —com és natural, també la música— serien damunt les altres activitats.

Ha viscut l'època en què per esser músic s'havia d'estudiar de valent, agafar-s'ho en serietat. Costava estudiar música. Moltes vegades no trobaves els professors adequats i prop de tu. Ell, però, tenia aquesta vocació. Estimava i estima la música. La sent molt a dins. No trobem rar que a vegades s'alteri un poc i s'enfadi davant, no diríem la indiferència, però quasi, que es nota respecte a la música, en ocasions, dins el nostre entorn.

El seu aspecte exterior es caracteritza perquè sempre camina molt dret i és de bona estatura; però quan va al front de la Banda de Música de Montuïri, amb l'aire marcial que se li pot observar, sembla que té mig palm més.

Nasqué a Montuïri l'any 1929, el seu pare, Josep Miralles, també tocava en la banda i cantava en el cor parroquial. La seva mare, Apol·lònia Roca, fou modista. Tengué dos germans, en Miquel, que morí fa uns anys, i en Josep, que viu a Alcúdia. Ell fou el major. És casat amb na Catalina Martorell Sastre. Té una fi-

lla i dos fills; tots afeccionats a l'art musical i en bona part dedicats a ell: pare, germans i fills.

—¿Amb qui aprengueres les primeres notes, Pere?

—Les primeres classes musicals i moltes més me les donà mestre Rafel Miralles "Putxo", que era un músic militar. També vaig aprendre música amb el vicari Joan Munar, quan anava amb ell a classes de cultura general, a Lloret.

—Sabem que també feres de torner...

—Sí, tenc estudis i pràctica extensa de torn. M'hi vaig dedicar una sèrie d'anys. En realitat som torner.

Immediatament continua.

—Per cert, els anys que manejava el torn a Cas "Boterins", els doblers anaven molt escassos, i un company que també n'aprenia i jo, el mig dia, quan havíem dinat, en lloc d'anar a jugar, fèiem encenedors amb un material semblant a l'alumini, que es deia ural. Per tot arreu hi havia encenedors fets nostres. Eren els únics ingressos que teníem per als nostres "malgastos".

—¿On aprengueres les primeres lletres?

—Sempre vaig anar a escoles privades, mai a la pública. Els meus mestres foren el vicari, don Joan Munar, donya Jerònica Juan i el vicari don Josep Estelrich, que

BANCA MARCH

Carrer Major, 26

Telèfon, 64 60 55

Montuïri

em donava classes els vespres. Amb el vicari Munar, com he dit, també estudiava música.

—*Ens consta que estàs molt amatat, diríem, de solfeig, i que quan agafares un instrument, t'havies passat molts de mètodes per davant els ulls. ¿Va esser així?*

—En efecte. La causa era que la banda no tenia instruments disponibles i jo no podia comprar-ne. Mentrestant jo estudiava música fins que en Ventura "Piadós", que tocava el saxofó que havia emprat el meu pare, el m'entregà perquè jo el tocàs. Voldria afegir que en Guillem "Niu" i en Miquel Mora "Nyol", també estudiaven solfeig al mateix temps que jo.

—*¿Estudiaves música amb algun professor més?*

—Sí; vaig ampliar els meus coneixements musicals amb en Baltasar Pocoví, de "Sa Mata"; en Llompart em donà classes d'harmonia i en Beltran també me'n donava d'expressió musical.

—*¿Quants de directors has conegut al front de la nostra banda?*

—Els record perfectament, ja que he estat sota la seva direcció. El primer fou mestre Pere Sampol; després mestre Rafel Miralles "Putxo"; en Bartomeu Sampol, fill de mestre Pere; en Joan Socias "Vermell" i en Baltasar Pocoví "de Sa Mata". El temps que dirigia la banda aquest darrer, em nomenà sub-director.

—*¿Ens pots dir els nom d'uns quants músics veterans que formaren part de la banda i molts no han conegut?*

El nostre interlocutor ens mira greuement, quan en to quasi solemne contesta.

—Tots eren dignes d'admirar. Record en primer lloc mon pare, quan jo era molt nin, l'amo en Joan "Queló", que no podia estar dret, ja que era molt vell i li duien una cadira, mestre Jaume Andreu, el ferrer "Gallet, que tocava la caixa i també es ressentia de les cames, en "Carranxo", els "Ventures", en Biel "Boivàs", mestre Pere Sampol, en Tomeu Sampol de na Mora... Que em perdonin si no en dic més, però de tots tenc un record inesborrable.

—*¿Amb quina banda de l'illa es pot comparar la nostra?*

—La nostra banda es pot equiparar amb

"Actualment només miram la cultura esportiva" "És necessari desenrotllar un altre tipus de cultura, que ens enaltesqui l'esperit"

Fa cinc anys aquest grupet de nous músics juvenets sortiren amb la banda. Avui tres d'ells toquen amb la "Selecció Juvenil", com a músics joves aventatjats

totes les de Mallorca i farà un bon paper. Tan bo com qualsevol o més. Clar, sempre pot anar a millor, això depèn dels assaigs. Vull fer una observació: hi ha una banda dins Mallorca, de genteta jove, que destaca, com és la de l'Almudaina. Sobresurten per la seva joventut, el seu entusiasme, el nombrós grup que la componen i les seves interpretacions. I vull fer també una menció especial a la banda de Porreres.

—*¿Podries dir-nos, Pere, què és la banda de la Federació?*

Aquí li hem tocat els punts sensibles.

—L'any 1989 un grup de bandes de música de l'illa acordàrem federar-nos. Dins aquesta federació hi ha quasi totes les bandes de Mallorca. Acordàrem també formar una banda que ens representàs a totes. I nasqué la "Selecció Juvenil de Bandes Federades". Els components d'aquesta banda no poden tenir més de 23 anys i es trien entre els alumnes més avantatjats de les bandes que formen la federació. El resultat està a la vista. És una banda jove, excepcional, formada per un centenar de joves. De Montuiri i formen part na Margalida Nicolau

Pocoví, en Josep Serra Cerdà i n'Apol·lònia Miralles Martorell. Com a poble petit tenim una representació important.

Com a detall apart direm que en Pere és vocal primer de la banda de la federació, el responsable del seu funcionament, coordinador de curssets, responsable també de l'arxiu musical i de les obres que ha d'interpretar la Selecció Juvenil.

—*La següent pregunta consideram que l'haurien de fer altres entrevistadors, però és important saber la teva opinió. ¿La creació del Patronat de Música, ara fa uns 20 anys, ha estat vertaderament una ajuda per crear un clima diríem musical entre els joves?*

—Sense dubte, una gran ajuda, com dius, i es nota en la gran quantitat de gent jove que ha ingressat a la banda des de la fundació del Patronat. A més vull dir que el patronat amb la seva escola de música fa una labor admirable, que encara no és reconeguda per molts. Fa miracles amb el capital de què disposa. Dins un poble tan petit com el nostre

(Continua a la pàgina següent)

(Ve de la pàgina anterior)

compleix molt bé la seva tasca.

Quan parlem de música, en Pere no acaba, s'apassiona i s'entusiasma. Ens parla del seu contacte amb el musicòleg i catedràtic de música de la Universitat Autònoma de Madrid, M. Angulo; de Bernat Adam F., compositor i musicòleg, i també de Salvador Frades P., director de la banda juvenil de Llíria, veritaderes autoritats musicals dins Espanya.

-Generalitzant, ¿com veus l'afecció dels joves i nins de Montuïri per acudir a les classes de música?

En Pere estreny els llavis i capeja quan contesta.

-Lament dir-ho, però crec que podrien donar més de si. Estan ocupats molt de temps amb l'esport. L'ambient del poble no els ajuda gens per la música. S'ha de fer esport, però també s'ha d'escollar música i participar en altres activitats culturals. Prenguem exemple de Porreres i altres pobles on hi ha una gran afecció per la música. Estic, com hem dit, generalitzant. Hi ha nins i joves que responen molt bé, i entre el públic que escolta música, també.

-¿Has deixat entendre que en quant a cultura de tot tipus altres pobles ens superen?

En Pere no dubte quan respon.

-Només ens hem de fixar, per posar un petit exemple, en els pobles de més prop: Sant Joan, Porreres, Lloret, Algaida... a tots ells hi veuràs uns jardins ben cuidats que fan mirera, sense que ningú toqui les plantes. És significatiu. Això és una manera de cultura que hauríem de copiar! L'esport és un "hobby", una afecció, i se'm podrà dir que la música també, però... quina sensibilitat la d'un músic!

-Molt bé. ¿Ens pots dir, segons tu, que manca al nostre poble tenint en compte el que has dit?

-Actualment només miram la cultura esportiva. És necessari desenrotllar un altre tipus de cultura que ens enaltesqui l'esperit. Dins el poble tenim una sala molt ben preparada per a concerts, obres teatrals, cinema, conferències i altres tipus d'activitats. Que s'alimenti aquesta cultura de què estam parlant. Aprofitem-la, que és un bé per a tots.

-¿Què ens pots dir més de la banda?

-Això voldria dir. El proper 16 de maig hi ha la famosa trobada de bandes a Valldemossa. El dia abans, el concert de la Banda Juvenil de la Federació. Convit el poble a aquestes festes.

-¿Quins són els compositors que més et criden l'atenció?

-En Brahms, Mozart, Berlioz i Tchaikowsky.

-¿Què opines de la música de discoteca i "pub"?

Si hagués duit ulleres ens hagués mirat per damunt elles, amb el tipus de mirada que ens ha donat. Ha estat un moment a contestar, com si no hagués agafat la pregunta seriosament.

-El joves que han conegut la música de qualitat o tenen coneixements musicals, és difícil que els agradi la música de discoteca. Van allà per trobar-se dins un ambient que els atreu i perquè s'hi troben també amb les amistats. Avui s'usa això.

-¿Diu res a la generació jove del nostre poble esser Montuïri el bressol del pare Miralles i el pare Martorell, dos músics tan rellevants?

-Sí. Sens dubte es té molt en compte. Però s'hauria de tenir més present i seguir l'exemple.

Ens acomiadam d'en Pere i del seu fill major que està estudiant dins una altra habitació. Durant l'entrevista una música suau, provinent d'un l'aparell que estava funcionant, ens ha acompanyat. Quan es pensa amb en Pere, inevitablement s'ha de pensar en la música.

Miquel Martorell Arbona

Faci valer la seva nòmina

NÒMINA
VIVA

"SA NOSTRA"

CAIXA DE BALEARS

la seva millor garantia

Para medir la intensidad de la vida

Omega Speedmaster
cronógrafo de caballero con indicador
de fecha y cristal de zafiro irrompible
en oro de 18 quilates, bucle o acero.
Sumergible hasta 30 m.
Serie mundial desde 1948.

Ω
OMEGA
The sign of excellence.

AGENTE OFICIAL

JOYERIA
Fermin

MANACOR · PORTO CRISTO · CALA MILLOP

S'ha dit que...

... ningú se'n podia avenir d'haver-se romput una tradició de més de 100 anys, de tocar s'himne nacional en es moment de s'encontrada des dia de Pasqua i substituir-lo per "La Balanguera". Després, ets implicats, es donaven sa culpa un a l'altre.

... a conseqüència d'aquest fet se sentiren més queixes que alabances. Qualcú encara digué: "Si l'haguessin substituït per s'himne de Montuiri..."

... ses processons de Setmana Santa foren poc concorregudes. Per a molts avui ja no tenen cap al·licient. Però... i a s'encontrada, ¿per què hi ha tanta gent?

Patronat de Música

Miquel Martorell Arbona seguirà un any més com a President

A l'assemblea general de socis celebrada el mes passat es varen renovar els càrrecs directius. Va cessar en Pere Sampol, el qual fou substituït per Magdalena Pizà. Així la junta general es troba constituïda per Miquel Martorell com a president; Joan Portell, vicepresident; Magdalena Pizà, secretària; Guillem Nicolau, tresorer i delegat de la secció d'excursionisme, i Miquel Miralles i Tomeu Verger, responsables de l'Escola de Música.

Es va donar compte del balanç econòmic de 1992, el qual ha registrat un superàvit de 448.111 pessetes, ja que el capítol d'ingressos arribà a 2.446.127 ptes. i el de despeses, 2.018.016.

La junta va agrair les ajudes de "La Caixa", per haver subvencionat el concert de saxofó a la festa de Santa Cecília i l'obsequi de carpetes per al conjunt instrumental; la de la Banca March, per la compra d'un equip musical per a l'Escola de Música i les papeletes dels sorteigs de Nadal i de Santa Cecília, i a "Sa Nostra" per la subvenció de 50.000 pessetes per a l'organització dels actes de la festa de la patrona i l'adquisició d'un equip d'instruments de percussió per a l'Escola de Música, i finalment a l'impremta "Auba", per la retolació de les carpetes del conjunt instrumentals.

... que hi anava de xalest en Mateu de "Meià" amb sa vara de batle es dia de sa Festa des Puig!

... es diaris parlaren de ses acusacions des PSM a s'Ajuntament i an es batle. A Montuiri també se sentiren comentaris per a tots es gusts.

... es de sa Tercera Edat se pïcaren per ses declaracions des PSM. Se veu que qualcú no els havia informat bé. ¿O eren altres, es motius?

... n'hi ha que volen passar per

bons al.lots, i tenint terres per sembrar-ne, els agraden ses carxofes des altres.

... es tema de sa reprovació d'en Pere Sampol com a regidor de s'Ajuntament se divulgà per Montuiri, pes diaris i per tot... i a la fi acabà com sa processò de sa moixeta: es Ple ni se'n parlà.

... ja està bé de despeses necessàries, però que s'Ajuntament hagi d'il·luminar zones fora des casc urbà no agrada a tots es contribuents.

En Xerrim

S.I.A.C.

**EL CAMÍ MÉS CURT
PER TOT EL QUE VOLS SABER
SOBRE L'ADMINISTRACIÓ**

900
321
321

**EL TELÈFON
AMB RESPOSTES**

Servei d'informació i atenció al Ciutadà

GOVERN BALEAR

CONSELLERIA ADJUNTA A LA PRESIDENCIA

L'Ajuntament informa

Resum de l'acta de la sessió plenària extraordinària del 27 d'abril de 1993

Projecte "Adob d'Es Graons"

El batlle va comunicar que l'arquitecte regala al poble del projecte de realització i execució de la reforma d'Es Graons. No obstant, com que són terrenys propietat de la parròquia pertany al Consell Parroquial el dur-lo a la pràctica.

L'obligació de fer-hi una rampa d'accés per a invàlids i el seu emplaçament fou motiu de discussió, no obstant es considerà que era tema dels arquitectes.

S'aprovà enviar els plànols a la Comissió del Patrimoni.

Padrons d'Imposts municipals

Els padrons d'impòsts municipals per a 1993 foren aprovats de la següent manera, per aquestes pessetes:

Impost Urbana	18.319.486
" Circulació	7.277.200
" Rústica	709.437

S'abstingueren els regidors del PSM i del PSOE per no saber el grau de captació del 92 ni tenir clar el del 93.

Us del local "Ca s'Escolà"

S'acordà per unanimitat cedir per 30 anys l'ús del local "Ca s'Escolà" perquè pugui ésser emprat com a local social de l'Associació de la 3ª Edat. No obstant el PSM exposà que l'Ajuntament hauria d'haver estat assabentat de les obres extres en relació als plànols.

Pavimentació de camins rurals

El batlle va donar compte que la contractació dels camins rurals es farà amb càrrec a la Mancomunitat. Els regidors del PSM i del PSOE s'abstingueren i ho aprovaren els del PP.

Prec del PSM

Abans d'acabar el regidor Mateu Ginard (PSM) demanà que els plenaris es convoquin a un altre horari per tal de no coincidir amb el del Parlament, i així Pere Sampol hi podrà assistir.

Precs i preguntes

Del PSIB-PSOE

P.- Davant la contractació habitual per part de l'Ajuntament de personal eventual, ¿a) quin criteri de selecció es segueix, b) quin model de contractació laboral efectua, i c) quin tipus de remuneració se'ls dona i de quina partida pressupostària?

R.- a) El criteri de la selecció el fixa i determina l'INEM tant la contractació temporal a través de convenis de col.laboració CC.LL.- INEM, com la contractació per col.laboració social.

b) Els esmentats anteriorment.

c) El mateix que per al personal fix, adequant-se a les categoria similars. Es carreguen generalment a la partida de personal contractat llevat de les places que no estan cobertes.

P.- ¿Es pensa arreglar el pis del camí de Ses Rotes, bastant deteriorat a rel de la darrera modificació?

R.- Sí.

P.- A causa de l'augment de la inseguretat ciutadana, especialment els vespes dels caps de setmana, havent aparegut molts de cotxes foradats o fets malbé, ¿quin pla d'actuació té previst l'Ajuntament per solucionar aquest problema?

R.- La Policia Municipal i la Guàrdia Civil estan en coordinació.

P.- ¿Quina quantitat té pensat rebre l'Ajuntament com a contraprestació de la donació del clavegueram al Consorci d'Aigües?

R.- 1.700.000 pessetes.

P.- Tornant a fer referència a una pregunta ja feta pel PSM, ¿s'ha previst arreglar el camí prolongació del de Son Bascós cap a la carretera que s'utilitza per anar a Randa, venint de Manacor?

R.- Sí.

P.- ¿Es pensa netejar els torrents del terme, ja que alguns, com el de Son Gallanes, romanen en un deplorable estat de conservació i apareixen plens de brutícia?

R.- Sí.

P.- Liquidació pressupost de 1992.

R.- No està feta la liquidació.

P.- Liquidació i balanç econòmic del pressupost del menjador de la Tercera Edat de l'any 1992.

R.- Dia 4 de maig a les 9 del vespre hi haurà una reunió per presentar el balanç econòmic.

P.- Situació de les obres de la residència de la 3ª Edat.

R.- Falta un 30 %.

P.- ¿On és i on fa comptes instal.lar aquest Ajuntament la Creu de Ca Ses Monges?

R.- S'està estudiant instal.lar-la al lloc on estava abans.

P.- ¿Fa comptes la majoria municipal adecentant les escombraries situades a la carretera vella de Manacor?

R.- S'enviarà a tots els solars de Montuiri l'ordre de neteja i tancament.

P.- ¿A quina fase d'estudi es troba el canvi de NN.SS.?

R.- Està en estudi.

Preguntes del PSM-NM

P.- ¿S'ha executat l'acord del Ple del nostre Ajuntament de cedir els terrenys del Poliesportiu a la Mancomunitat?

R.- No.

P.- ¿Amb quin resultat?

R.- Està en negociacions.

P.- ¿Quin és el cost total de la xarxa d'aigües residuals de Montuiri, especificant l'aportació municipal i la dels veïns?

R.- No se sap. Fa 30 anys que es va fer.

P.- ¿Quina és la valoració actual d'aquestes instal.lacions?

R.- No s'ha feta.

P.- ¿Ídem de la depuradora?

R.- Cap.

P.- Donat que alguns municipis que ja tenen inversions fetes amb xarxes d'aigua reben compensacions econòmiques, ¿quina quantia rebrà Montuiri per aquest concepte?

R.- 1.700.000 pessetes.

P.- En el cas que no es compensin les instal.lacions ja fetes, ¿es renovarà totalment la xarxa d'aigües residuals?

R.- En cas que sigui necessari.

En relació a les obres de Ca s'Escolà

P.- ¿Quin és el pressupost inicial?

R.- 5.188.925 pessetes.

P.- ¿Quin és el pressupost actual?

R.- 5.188.925 pessetes.

P.- ¿Quines variacions s'han fet del projecte inicial?

R.- Que l'Ajuntament sàpiga, cap.

P.- ¿Qui es farà càrrec de les despeses extres?

R.- El qui les ha manades.

P.- ¿Ha manat aquestes obres algun òrgan de l'Ajuntament de Montuiri?

R.- No.

En relació a les obres de ca ses Monges

P.- ¿Quin és el pressupost inicial?

R.- El de la primera fase, 23.900.000 pessetes i el de la segona, 37.100.000 pessetes. En data 18 de gener de 1993, de la primera fase s'havien executat 18.863.511 ptes. quedant pendent d'executar, 28.892.315 ptes.

P.- ¿Quin és el pressupost actual?

R.- El mateix.

P.- ¿Quines variacions s'han fet del

projecte inicial, especificant el cost de cada una? ¿Quin òrgan municipal ha cordat aquestes variacions?

R.- En data 21 de juliol de 1992 el Ple de l'Ajuntament per unanimitat acordà aprovar modificacions puntuals a l'esmentat projecte, no significat les mateixes cap augment del pressupost previst i aprovat en el seu dia. Modificacions: veure projecte.

P.- En relació al funcionament futur de la Residència, ¿s'ha fet un estudi de cost per plaça?

R.- No.

P.- ¿S'ha fet un estudi de cost total?

R.- No.

P.- ¿Com es finançarà?, especificant les aportacions privades, municipals i subvencions.

R.- S'està estudiant.

Sobre la fira de caça

P.- Tenint notícies que s'està organitzant la Fira de Caça de 1993 amb uns continguts similars a la de 1988, ¿quin és el pressupost?

R.- 17.000.000.

P.- ¿Quins són els objectius i programa?

R.- Fira de Caça i Agroturisme, organitzat per IFEBAL. L'Ajuntament de Montuïri l'únic que hi posa és el poble.

P.- A efectes de no rememorar passats errors seria útil recordar, a) quin pressupost tengué la X Fira de 1988, b) quins ingressos tengué, c) quines factures encara no s'han pagat.

R.- A la sessió del 27-10-89 es va donar compte al Ple de l'Ajuntament de l'estat de comptes definitiu de Sa Fira 88, ressaltant el següent:

a) Les despeses produïdes (pressupost) pugen a 4.329.999 ptes.

b) Els ingressos produïts (incloent subvencions: 1.200.000 pts.) pugen 2.998.680 ptes.

c) Actualment estan pagades totes les despeses produïdes i factures emeses, ja que el dèficit originat es va subsanar amb el superàvit dels anys posteriors.

P.- Relació de factures de despeses realitzades durant l'any 1992 i anteriors, pendent de pagament i que s'incorporaran al pressupost de 1993.

R.- En principi totes les despeses realitzades durant un exercici es carreguen al pressupost corresponent al mateix exercici, a les corresponents consignacions pressupostàries. Però en qualsevol cas l'efectivitat d'aquest principi sols és possible veure-la realment mitjançant la liquidació del corresponent pressupost. La liquidació corresponent a l'exercici de 1992 està pendent de realitzar-se i aprovar-se.

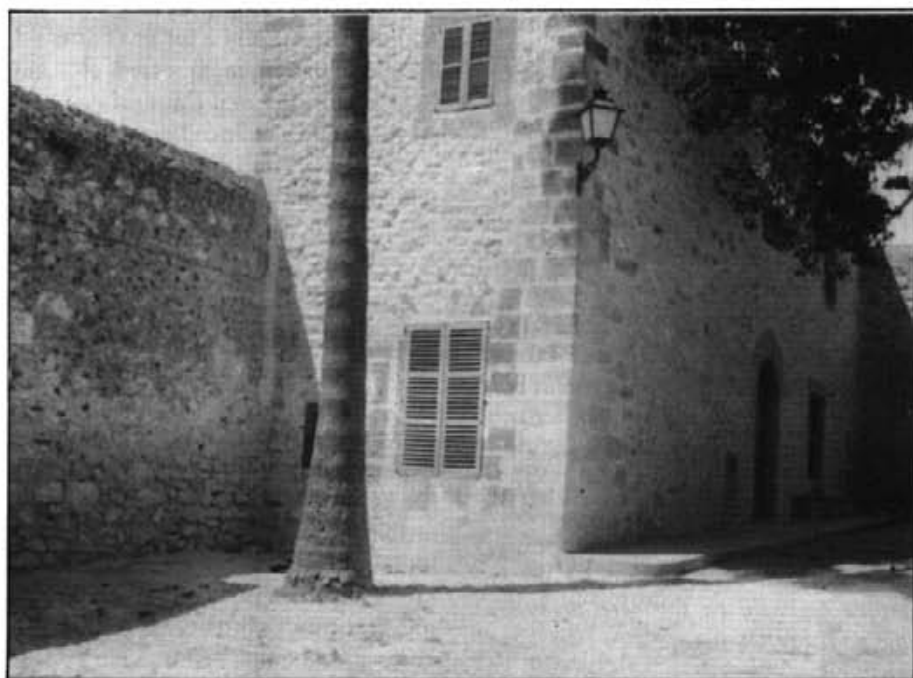
Es sedàs

Pou del Rei.- Això que s'observa a la fotografia no és, com algú podria suposar, la cova de n'Alf Babà i el quaranta lladres; ni és tampoc el cràter d'una bomba sèrbia. És, ni més ni manco, l'interior del Pou del Rei.

Aquest pou públic podria ser, juntament amb el rentador que es troba al seu costat, un dels racons més afavorits de Montuïri, però no sabem per quina raó és un dels més sofrits. La instal·lació del transformador elèctric ja suposà un atemptat al paisatge i al patrimoni del poble. I la posterior ubicació del contenidor de deixalles tampoc no va ser afortunada, però que s'utilitzi el pou com a contenidor ja ultrapassa tot quan es pugui dir.

Les mesures a prendre són evidents, netejar el pou i posar-hi una tapa metàl·lica perquè no es torni repetir aquest fet.

Ca s'Escolà.- Encara que el seu valor arquitectònic no sigui molt elevat, Ca s'Escolà és, pel lloc que es troba, un dels edificis més coneguts de Montuïri. La restauració ha estat, fins ara, correcta, ja que s'ha respectat l'entorn allà on es troba.

Sembla que quan es vol, les coses se saben fer bé.

Pep Mas Sastre "Comelles" no ha fet feina mai Durant la seva joventut protagonitzà els fets més increïbles i extravagants que es puguin dur a terme

"La meua vida no se pot contar de tantes animalades que m'han passat", començava dient-nos en Josep Mas Sastre, ben conegut a Montuïri i a altres indrets p' en Pep "Comelles".

Així iniciàvem una xerrada de la qual, en atenció a la sensibilitat dels nostres lectors, sols esmentarem aquells fets dels quals ell en fou el principal protagonista o els va viure molt directament i no ofenen ningú.

Avui en Pep "Comelles" té 63 anys. Va néixer el 2 de gener de 1930. I de petit, quan anava a Ca Ses Monges, ja n'hi passaven de bones, i més envant, a ses Escoles, no en parlem. Però així i tot quan tengué deu anys començà a estudiar batxiller i va fer cinc cursos. Ara bé, no sabem com els va fer, perquè quan tengué 12 ò 13 anys va començar a anar tot sol pel món, i a partir d'aquesta edat s'inicien les peripècies.

El seu pare morí quan en Pep sols en tenia 12, però així i tot va ésser a temps a rebre moltes corretjades seves. En Pep el respectava molt i era la persona que més estimava d'aquest món. Per altra part, l'amo en Pep "Comelles" era un home molt recte i feia anar els seus fills —que eren tres— així com pertocava.

A partir de la mort del seu pare, ja fou la mare la qui va haver de cuidar de l'educació dels fills. I en Pep, des d'aquells moments, es pot dir que va fer tot quant va voler. I n'hi passaren moltes i de tota classe. A la vila era conegut per tothom per les seves extravagàncies.

Es posaren de mode les motos, i en Pep tengué dues motos. Vengué l'època dels cotxes i, un darrera l'altre, n'arribà a manejar més de deu. En el seu temps, de fadrí, quan en Pep se n'anava a colgar, sa mare —que havia passat pena tota la nit— ja estava aixecada, ja feia claror. I si durant el matí qualcú anava a ca seva era prevengut que no fes renou perquè "en Pep dorm" —deia ella—.

—Mu mare —començà dient-nos en Pep— fou, per a mi, l'advocat millor del món.

—I de motos i cotxes, ¿què ens dius?

—Primer vaig tenir una moto "Peugeot", que vaig batiar amb el nom de "murta". Li vaig posar un "rodillo" i així anàrem a Llubí a fer una carrera de bicicletes darrera moto, essent el "Saio" es corredor. Però en Carreras ens la va robar, perquè un altre el duia penjat amb un venciell. Amb la moto, en aquell temps, seguia totes les carreres que es feien a Mallorca, i moltes fora de l'illa.

—¿On anares?

—He seguit la volta a Catalunya, la Setmana Catalana, carreres de dos dies a Barcelona. Allà vaig veure en Coppi, possiblement un dels pocs mallorquins que el varen veure córrer, a una carrera que per cert va guanyar en Barbosa. En Coppi era un gran corredor italià que arribà a ser campió del món i, segons mi, el millor corredor de tots els temps. En altres ocasions vaig veure en Baldini, n'Ockers, en Debruine, en Defelipe... i altres al "Criterium de Montjuïc".

—En aquells temps, es feia la volta a Mallorca i un corredor va passar per davant ca teva amb la bicicleta espanyada, segons ens digueren, i n'hi deixa-

res una.

—Sí, era n'Àngel Alepuz. Havia romput les forques de la seva bicicleta i li vaig deixar la meua i la va emprar fins a la meta, que estava a Sant Joan. Allà vaig anar a cercar-la i la me'n vaig tornar a ca meua.

—¿Què més feres en assumptes de bicicletes?

—Vaig ésser empresari de pista; millor dit, d'una voltadora que teníem a l'era, prop d'Es Creuers. Allà organitzàvem carreres i hi venien els millors corredors de Mallorca. Amb ells en Ferraz, en Karmany, en Trobat, en Bover, i altres. Després els convidàvem a dinar a base de pollastre i tot quant volien. Encara record que en Ferraz era president d'Acció Catòlica del seu poble, una bellíssima persona. Això aproximadament fa 42 ò 43 anys, poc temps abans de córrer en Mas i en Mayol.

—De bicicletes, ¿què més feres?

—Concentràrem en Bover, en Trobat i en Mas a Cura. Allà hi teníem un cuiner i cada dia anàvem a dinar o a sopar amb ells. Nosaltres manteníem el corredors i pagàvem l'habitació. A tot això ho fèiem perquè el ciclisme ens agradava molt. També puc afegir que férem una carrera darrera moto i dúiem en Mayol i no pogué arribar de tant que es va cansar. Vaig arribar a comprar-li una bicicleta nova de corredor, perquè havia tengut un accident en el Coll d'Artà i va esbucar la seva.

—Hi havia molta rivalitat a Montuïri entre en Mas i en Mayol. ¿No és així?

—Aleshores n'hi havia molta: mig poble estava barallat amb l'altre mig, fins arribar el cas que quasi no se saludaven. En aquell temps hi havia molta afició, però també polèmica i enveges... possiblement pitjor que ara, amb la cosa política, però per mor del ciclisme.

—¿Què més pots afegir de ciclisme?

—En Mas un any va guanyar la volta a Andalusia. I a la tornada a Mallorca l'anàrem a cercar a l'aeroport. A la Plaça havíem fet un cadafal. Jo —diu en Pep— anava aixanecat damunt el motor

del cotxe duent els trofeus guanyats amb les mans. Després anàrem a l'església, que estava tota plena de gent, a donar gràcies. Allà en Trobat va cantar una Ave Maria. Fou una cosa sèria.

-I de les voltadores, ¿què?

-Les voltadores sols duraven una temporada. Es tornaven desfer en haver de sembrar. Anys successius en feren una altra devora el quarter, una altra en Es Dau, una altra a Can Tamos... En aquell temps venien corredors professionals bons. Record en Salom, en Flaquer, en Bover, en Trobat, en Karmany, en Castell, en Timoner...

-No ens has contat de la teva vida. ¿Tens alguns records dignes de relatar?

-Quan era al.lot vaig caure de damunt un arbre d'aquells tan alts de la carretera, devers Malesherbes, i em vaig rompre les dues cuixes, les cames, un braç i el cap xapat. Vaig estar 63 dies inconscient. Aleshores tenia 11 anys. El metge de "Meià", sabent tan desastre com era, ho comentava així al meu pare: "A la fi, Pep, n'haurem sortit", veient que m'anava a morir. M'havien duit amb un carro llarg, conduït per mon pare, des de Malesherbes a ca meva. El metge de "Meià" digué: "Li ferem beure un cafè i si el tira és que està esclatat". I com que el vaig tirar, digué a mon pare: "S'al.lot està llest". M'embenaren per tot, estant dins el llit de ca nostra. En aquell temps no hi havia clínica -digué amb un to un poc despectiu-. I dins ca nostra vaig passar 63 dies inconscient, fins que després, poc a poc, vaig anar reviscolant, arribant a recuperar-me del tot. Quan feia 15 dies que estava eixecat, anant embenat per les cames i amb croses, un dia d'estiu vaig anar al safareig que hi havia en Es Dau, i veient els al.lots com jo que nedaven, empenyat de calor, m'hi vaig tirar amb les cames enguixades, i així fou com vaig començar a fer jou, perquè em negava.

-¿Quin temps anares encara amb croses?

-Hi vaig anar tres o quatre mesos. Vaig arribar a fer més via anat amb croses que a peu, tanta pràctica hi tenia. Hi anava per la vila i per tot. Aleshores per aprofitar anava a escola a ca donya Jerònia a les set del matí. A les deu hi tornava amb don Florentino. I el vespre, una altra vegada amb donya Jerònia.

D'al.lot, en Pep, a conseqüència d'una caiguda, va estar 63 dies inconscient Anant enguixat, es va tirar dins un safareig

Un altre percaç que li passà fou aquest:

-Una altra vegada em vaig tirar de la terrassa de les Escoles amb un paraigua, com si fos un "paracaidista", perquè deien que es tiraven amb un paraigua dels avions. Estant damunt la terrassa de les Escoles vaig prendre força i el paraigua se'n va anar per amunt i jo per avall... I a conseqüència d'això sols vaig tenir un braç romput.

-No vares haver d'emprar croses.

-No. Per cert que quan les vaig deixar, després de l'esclat de l'arbre, vaig dir a mon pare que les podíem tirar, però ell em respongué: "No; esperarem que et rompís les altres". Les volien dur al Puig.

-En aquell temps d'adolescència i joventut a ca teva conraven molt de blat...

-Sí -interromp-. Però jo sempre duia un parell de mils de duros dins la butxaca...

Qualcú que era present a l'entrevista, que realitzàvem dins el cafè, en aquest moment interrompé dient:

-Li despistava qualche sac, a sa mare.

-Qualque sac -diu ara en Pep- de dins el carro ja no arribava a ca meva. I en aquell temps un sac ja valia tres-cents

duros

-Ja en pots contar qualcuna de les que et passaren aquell temps.

-Havien obert "Jack el Negro" i se'ns va ocórrer anar-hi amb en Joan de Meià. Abans, d'amagat, ens havíem duit una carretada de blat a la farinera. Amb el doblers, després d'haver anat al "barrio" a cercar les tres més lletges d'allà, anàrem a "Jack el Negro", menjàrem llagosta, bevèrem xampany. Hi havia en "Jorge Sepúlveda" que cantava amb l'orquestra. I tot ens va costar 925 pessetes. Érem set persones. Les altres 75 pessetes les vaig donar a un cambrer. I a l'orquestra li vaig enviar una botella de conyac. Ens posàrem a ballar i ens fèrem els amos. Aleshores amb un sac de blat hi havia per passar 7 persones tota una nit a "lo grande".

-Han canviat molt les coses des d'aquell temps.

-Altres vegades anàvem a "La Espiga de Oro" o la "Fonda El Dia" i per un gran sopar pagàvem 6 ò 7 pessetes per cap. Si llogàvem un cotxe per anar a Ciutat ens costava 8 duros. En aquell temps també anàvem al "boxeo" i a la lluita lliure al Teatre Balcar i a la plaça

(Continua a la pàgina següent)

RESTAURANT

ES **DAU**

Cuina internacional

Plats mallorquins

Menjador

Piscina

Terrassa

Fàcil aparcament

Preus econòmics

.....

Avda. Es Dau, s/n   Telf. 64 62 80

Montuïri (Mallorca)

(Ve de la pàgina anterior)

de "Toros". I fèiem cotxades de montuïrers.

-Sobre el menjar, ¿què més pots afegir?

-Era molt amic d'en Joan de "Meià", ja mort; i tots dos érem molt menjadors. Coneixíem l'amo del "Celler inquense". Un dia ens hi presentàrem a les 5 de l'horabaixa i li demanàrem que ens havia de fer pagar per menjar quatre hores seguides. I ens va demanar mil duros. Menjàrem de tot de "lo" més bo. I quan acabàvem entraren dos inqueros amb una ensaimada. Ens preguntaren si encara ens l'acabariem. En férem dos troços, la doblegàrem i ens l'empassolàrem tota.

-Fèieu molts bulles...

-Sí. El darrer dia de Sant Bartomeu de 1948 férem aquesta: Dins la carnisseria (darrera l'Ajuntament) hi havia torreres i un venia coets i li vaig comprar 80 duros de coets. I quan les torreres ja preparaven enmig de plaça per anar-se'n, devers les 3 ò les 4 de la nit, em vaig posar davall un camió dels "Escolans" per amollar coets. I en acabar vaig sortir; i el saig m'envestí per darrera i em va rompre la camisa nova que duia. Li vaig donar una "pallissa". Després anà a cercar una pistola...

-¿Això és tot?

-No. Després en Baltasar "Vollandí" va agafar un petard. Li donàrem foc, però en el moment que l'anava a tirar li explotà dins la mà. I la va perdre. Això era davant la troneta de la rectoria. Molts se n'anaren. Jo, que era molt amic seu, vaig anar a cercar el seu pare de la caseta on hi jeia. A la tornada, cada punt s'acubava. Quan entràrem al poble em surt el saig amb una pistola, perquè jo -digué en Pep- li havia donat la pallissa. I em va dur a la farmàcia on hi teníem en Tesà. I també ja hi havia la Guàrdia Civil. I em digueren: "No et moguis d'aquí". Les duien de mi, però els vaig fugir, perquè si no, m'haguessin mort, tantes eren les que els havia fet. Vaig anar a ca meva, vaig posar dos cartutxos dins l'escopeta i... va anar bé que no venguessin a cercar-me. Però al dia següent vengué a ca nostra la parella de guàrdies civils. Posteriorment vaig anar a declarar i ens acusaren d'un complot contra l'Ajuntament i ens dugueren a la presó dels Caputxins amb en Rafel

Va estar dos dies a la presó. Allà va conèixer en Tudurí, un famós assassí.

En Pep era conegut per tota Mallorca pels seus fets

"Vermell" i en Joan "Pubil". Això era l'any 48. Però sols hi estàrem dos dies. Tres dies després vaig anar a cas batle i en el replà li vaig fotre una merdada com aquesta taula. Després el mateix batle vengué a ca nostra a demanar perdó a mu mare. Jo li vaig dir: "Per amunt", el vaig treure defora. En aquell temps jo tenia 18 anys.

-Dins la presó, ¿te'n passà cap d'extraordinari?

-Hi vaig conèixer un prestamista, en Tudurí, famós assassí. N'havia mort tres i els havia cremat dins un forn. Allà em digué que tenia bones padrines, però així i tot el condemnaren a mort i als tres mesos l'ajusticiaren.

-¿A quina edat et posares a fer feina?

-No n'he feta mai, de feina -contesta rotundament-. Ni a fora vila ni enlloc.

-¿I els doblers per poder viure?

-Anant de moixes -contesta fent la mitja rialla-.

-Això que feia en Pep "Comelles" -corroborava un que ens escoltava- tenia ressò per tota Mallorca.

-Em coneixia tota Mallorca -diu en Pep-. Mira: una vegada anàrem a jugar a futbol en el camp d'Es Fortí, contra el Mallorca. Es va armar molt de "cacau"...

i tocs. Jo tenia el sergent de la policia devora, que havíem fet "caçalles" en el bar. Va manar a dues parelles que sortissin i els digué: "Que no en toquin cap, de Montuïri". Dos dels nostres s'amagaren a un pis i jo per fer-los sortir vaig dir: Som el tinent de la policia. I com que el sergent m'esperava a baix, els vaig fer sortir i els ens vàrem dur. Havíem xapat el cap a en Pueyo que jugava amb el Mallorca, hi havia hagut una batalla "campal" i els donàrem una pallissa. Però no va rebre cap montuïrer.

-¿A quina edat et casares?

-L'endemà passat la meva dona em va dir seixantí, però en tenia 34. Ja m'havien publicat a la trona amb altres, però amb qui em vaig casar fou amb na Maria Mora Mayol "Baca". A ca nostra no he tengut cap fill.

-¿Per què et va dir seixantí?

-Perquè al segon dia ja no fèiem res.

-Tu, en els 34 anys, ja havies viscut més esdeveniments que un de 60.

-Més que un de 200 -rectifica en Pep-. És de suposar que els qui llegeguin això no ho creguin, però tot és ben cert i molt més que no vull contar.

-Els qui et coneixen, sí que ho creuran.

O. Arbona

Restaurant
PUIG DE SANT MIQUEL
(climats tancat)

Ctra. Manacor, Qm. 31 - Tlf. 64 63 14 - Montuïri

Llom amb col
Arròs brut a la marinera
Sopes mallorquines

Frit Coloms
Cabrit torrat

Cens electoral

Dia 6 juny se celebraran eleccions generals per tal de triar el grup polític que ha de dirigir el govern de l'estat. I perquè tots els montuïers puguin exercir el dret de vot, del 15 al 25 d'abril es va exposar a la Casa de la Vila el cens electoral.

Torneig de truc

Dia 6 d'abril foren entregats els trofeus corresponents al IX Torneig de Truc celebrat a Can Pieres al llarg d'uns tres mesos. De les trenta parelles que hi participaren, les tres primeres classificades foren: 1. Pere Servera "Rafaler" i Toni Gomila "Pelós"; 2. Joan Fornés "Mora" i Rafel Ribas "de Son Reus", i 3. Biel Gallard "Gallard" i Joan Verger "Matxo".

Animació a la festa del Puig

A les 9 del matí la banda de música iniciava la partida cap al Puig de Sant Miquel. Molts de montuïers ja eren a la plaça per poder ser dels primers a arribar a dalt. D'altres hi anaren en cotxe o més tard perquè la son els guanyà.

Com cada any, a les 11, amb homilia de Mn. Andreu Genovart, se celebrà la missa, seguida del tradicional ball de bot, el qual, entre jotes i boleiros, s'allargà fins a la una. La festa, però, no acabà aquí, perquè al so de la banda de música seguiren les melodies del ball de saló.

Es veu que la gent ja estava cansada, perquè eren ben pocs els que el vespre pujaren a plaça per tornar reenganxar amb la tonada de panades i ball de bot. El sendemà tothom tenia feina.

La 3ª Edat, a França

Eren les 9 del matí de dia 19 quan 35 montuïers pujaven a l'autocar que els duria a l'aeroport per partir cap a París. Un viatge de 7 dies que els ha passejat per terres franceses i fins i tot belgues: Lille, Bruges, París, Bordeus, Carcassona, Eurodisney i molts d'altres llocs que sens dubte encativaren tots els que hi anaren.

El plànols del graons

A fi que tots els montuïers poguessin fer les suggerències que cregueren convenient per tal de millorar el disseny, des de mitjan mes i fins dia 26 d'abril fou exposat a l'Ajuntament el

A les 9 del matí del dia de la festa del Puig i abans de partir, el batle Ramonell feia entrega enmig de plaça de la vara, al batle honorari d'aquell dia, Mateu Oliver "de Mejà", el qual la rebé tot gojós.

projecte tècnic per a la restauració del graons. Les suggerències s'havien de fer per escrit a l'Ajuntament.

Els contes d'en Pere Morey

La gent que hi va assistir en va sortir molt contenta. I és que en Pere Morey sap engrescar qualsevol en el món dels seus contes. Era dimecres dia 26, quan a la biblioteca on va parlar dels seus contes i d'aquesta maquineta que té el poder de traslladar-te on vulguis, quan vulguis, com vulguis i que pots dur dins la butxaca de la caçadora: el llibre.

Robatori d'un cotxe

La darrera setmana d'abril varen robar el cotxe d'en Toni Font. El tenia en el Pujol i en un obrir i tancar d'ulls va desaparèixer. Sort que el va trobar i sense gaire cops: un fanal espanyat.

Els de 7è., a Menorca

Quan dilluns dia 26 arribaven de França els de la 3ª Edat, partien cap a Menorca els jovenets de la vila que cursen setè a les Escoles. Hi romanueren fins dia 30, on visitaren tallaiots, les típiques taules i la famosa fàbrica de formatge "Coinga".

L'Esbart del Pla, al Puig Roig

El sol va acompanyar el grup d'ex-

ursionistes de l'Esbart del Pla. Aquesta vegada era al Puig Roig, una "pujadeta" que val la pena de suar.

Teatre

A la Sala Mariana, dia 30, tengué lloc la representació de la comèdia "Escàndol a la Casa" a càrrec del grup "Picadís" de Lluçmajor, en col·laboració amb "La Caixa".

El 1er. de maig, al Llevant

L'Ajuntament de Montuïri, juntament amb el Patronat de Música, organitzaren l'excursió del primer de maig al llevant de la nostra illa amb la intenció de visitar Portocristo, cales de Manacor i el Puig de Sant Salvador. La pluja molestà un poc, però es pogué realitzar l'excursió.

Francesca Gomila
M^a. Antònia Rigo

La Setmana Cultural a les Escoles

Per a la primera setmana de maig, el Col·legi "Joan Mas i Verd" ha organitzat tota una setmana d'activitats per als professors, alumnes i pares, celebrant així la setmana cultural.

Durant aquests dies hi haurà exposicions de llibres, d'animals dissecats, tallers, projeccions de pel·lícules i de documentals, conferències, col·loquis... i altres activitats complementàries que ompliran la setmana.

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Ja fa un parell d'anys que el fotògraf aficionat de Montuïri dels anys 50, Bartomeu Sampol, ens va obsequiar amb un bon grapat de clixers d'aquell temps, el quals, amb el pas dels anys, han esdevingut un document gràfic, de molta vàlua, representatiu de la vida montuïrera de mitjan segle XX.

Aquest mes començam la seva inserció i ho feim amb aquesta foto de na Maria Miralles Bibiloni "Manescal", asseguda damunt Es Graons. Fotografia que té un inestimable valor perquè inclou, darrera ella, l'antiga Casa de la Vila abans que l'esbucassin.

Devia ésser un diumenge o festa d'hivern, perquè es veu molta gent ben vestida i amb abríc; uns que transiten i altres que estan prenent el sol. No sembla un dia feiner, en una època en què el treball absorbia les famílies i la gent "no perdia calada".

AMB LA MATEIXA FREQUÈNCIA! A Menorca i a les Pitiüses

Les vint delegacions de l'Obra Cultural Balear i una quarantena d'entitats d'arreu les Balears han emès el següent comunicat:

Les entitats sotasignants instam el Govern central a respectar les mateixes freqüències que des de fa anys permeten la recepció de les televisions autonòmiques de Catalunya i de València a Menorca, Eivissa i Formentera, on gaudeixen de gran acceptació. Aquests canals són una eina d'acostament i coneixement mutu amb aquells dos països, amb els quals compartim història, llengua i cultura, i moltes altres característiques com a països mediterranis. Qualsevol altra "solució imposada" causaria greus perjudicis i seria vista com un menyspreu a la iniciativa social i als drets dels ciutadans.

Oferim el nostre màxim suport a aquesta justa reclamació dels menorquins, eivissencs i formenterers, amb els quals compartim en aquests moments històrics un projecte nacional comú de recuperació de l'autogovern, iniciat a partir de l'aprovació

de l'Estatut d'Autonomia vigent. Ens comprometem a promoure una relació fluida a tots els nivells (econòmic, social, lúdic, informatiu, cultural...) entre les nostres illes i demanam a les institucions que estimulin i afavoresquin aquesta col·laboració.

Reclamam, finalment, que urgentíssimament es trobi una via per a un model propi de RTV autonòmica balear, peça essencial de la construcció del nostre país; que es garanteixi la recepció del senyal audiovisual en condicions òptimes de les ràdios i televisions en català, i sobretot del Canal 9, i que es legalitzin formalment les freqüències emprades per a aquesta recepció, cosa que ja passa d'hora; que es doni tot el suport necessari a les emissores de ràdio i TV d'àmbit local i comarcal, que jugaran un paper importantíssim en la vertebració social, cultural i nacional del nostre poble. A la consecució d'aquests objectius dedicarem els nostres millors esforços.

(Agraïm a Bona Pau la publicació d'aquest anunci)

Agricultura biològica: solució o fantasia?

El món tècnic mira amb un cert recel i desconfiança aquest tipus d'agricultura, tal vegada perquè ha estat envoltat d'un caire massa pagès

La situació de l'agricultura i la seva incidència en el medi ambient ens duu a replantejar-nos la utilització dels mitjans tecnològics actuals, que si bé poden aconseguir comptades vegades un rendiment màxim es troben molt lluny d'un rendiment òptim quant a les despeses energètiques (així, per exemple, a l'agricultura intensiva convencional, per treure una calor en aliments n'hem d'emprar vint en forma d'adobs, fitosanitaris, maquinària, etc.). A més, produeixen la pol·lució de les capes freàtiques pels nitrats, fosfats, etc., i de la terra i les plantes per fitosanitaris i herbicides.

Aleshores, la CEE conscient tant d'aquests problemes com dels que generen els excedents agraris, promou a través d'ajudes, la reconversió de finques de l'agricultura convencional a la biològica, la qual cosa presenta l'avantatge de reforçar un sector de la demanda cada vegada més nombrós, tot i tenint en compte que aquest tipus de producció té un sobrepreu del 25 % respecte als altres.

Ara bé, al nostre voltant, malgrat que els països més desenvolupats de la comunitat europea fa ja prop de trenta anys que treballen en la investigació de l'agricultura biològica, i que aquesta s'hagi implantat com a especialitat en diverses universitats, el món tècnic mira amb un cert recel i desconfiança aquest tipus d'agricultura, tal vegada perquè ha estat envoltat d'un caire bucòlic i poc tècnic, però basat en dades científiques, que no ha facilitat l'intercanvi profitós per a ambdues concepcions agronòmiques.

Però, ¿què és l'agricultura biològica?

¿Quins són els seus fonaments?

¿Quina és la diferència que hi ha entre l'agricultura convencional i la biològica?

De manera prou esquemàtica podem dir que un dels axiomes de l'agricultura convencional és estudiar les necessitats nutritives de la planta i afegir després a la terra el que necessita perquè el conreu es dugui a terme.

Per contra, l'agricultura biològica entén que l'alimentació de la planta tan

sols és correcta si la microfauna del sòl la prepara, la madura i la posa al seu abast; per aquesta raó és fonamental estudiar la vida microbiana, la seva ecologia, les seves necessitats en minerals, etc., per tal de procurar-li aquells elements i condicions que ens duguin a un desenvolupament harmoniós i saludable dels diversos grups micobians.

D'aquí doncs les bases tècniques que la configuren:

a) Aportació freqüent de matèria orgànica a la superfície, la qual s'enterra com a màxim fins a 10 centímetres, procurant que el terreny quedi brut.

b) Utilització dels adobs verds com a tècnica d'activació de la vida microbiana i d'estalvi de pèrdues de nutrients el temps que el terreny resta buit.

c) Utilització de les lleguminoses i la fixació microbiana per fer l'aportació de nitrogen.

d) Aportació de pols de roques en aquells casos de manca molt accentuada d'un element. Sempre en formes poc solubles i que hagin de ser degradades pel microorganismes.

e) Rotacions àmplies i associació de conreus.

f) Aconseguir un entorn que afavoreixi la vida dels predadors i utilitzar bardisses i voreres per aconseguir-ho.

g) Ús d'insecticides naturals, selectius

i de degradació ràpida, solament en els comptats casos en què es pot fer.

És hora doncs d'unir esforços, promoure un estudi científic de la utilització òptima dels recursos microbians en les nostres condicions edafològiques i climàtiques a fi que casos com el de Manacor, i abans el de Sa Pobla i Muro, d'excés de nitrats a l'aigua, no sols tinguin un tractament de caire sanitari, sinó que entrin de ple en una proposta agronòmica; només llavors deixarà de ser una fantasia per convertir-se en solució.

Toni Bonet

**FÀBRICA DE VIGUETES DE FORMIGÓ
PRETENSAT I VIBRAT**

MIQUEL SASTRE MAYOL

FÀBRICA: A SON MANERA - Telf. 64 61 49
OFICINES: Carrer Palma, 108 - Telf. 64 61 27

**MONTUÏRI
(Mallorca)**

Roda de premsa**El PSM critica la política econòmica municipal**

El grup municipal del PSM del nostre Ajuntament, format pels regidors Pere Sampol i Mateu Ginard, va reunir, el passat 8 d'abril, els informadors per tal d'exposar la seva postura i les accions que pensen dur a terme davant la política econòmica que presideix la gestió de l'actual equip de govern, del PP.

Perquè expliquin aquest tema de les grans inversions, demanaran un ple extraordinari a més de formular preguntes per escrit al batle respecte al tema econòmic.

Pel que fa a la residència de la 3ª Edat (Ca Ses Monges) i referent al pressupost, demanen quin era l'inicial, l'actual, les variacions i l'òrgan que les ha acordades. I pel que fa al seu futur volen conèixer si s'ha fet un estudi del cost per plaça, del cost total i del seu finançament.

Respecte a les obres de Ca S'Escolà, també sol·liciten quin era el pressupost inicial, l'actual, les variacions, qui es farà càrrec de les despeses extres i si ha manat aquestes obres algun òrgan de l'Ajuntament.

Sobre el poliesportiu, pregunten si s'ha executat l'acord del ple de l'Ajuntament de cedir els terrenys a la Mancomunitat i amb quin resultat.

En relació al Consorci d'Aigües del Pla de Mallorca pregunten quin és el cost total de la xarxa d'aigües residuals

de Montuïri, especificant l'aportació municipal i la dels veïns; quina és la valoració actual d'aquestes instal·lacions; i de la depuradora. Donat que alguns municipis que ja tenen inversions fetes amb xarxes d'aigua reben compensacions econòmiques, ¿quina quantia rebrà Montuïri per aquest concepte? I en el cas que no es compensin les instal·lacions ja fetes, ¿es renovarà totalment la xarxa d'aigües residuals?

Tenint notícia el PSM que s'està organitzant la fira de caça de 1993 amb uns continguts similars a la de 1988, ¿quin és el pressupost?, ¿quins són els objectius i programa? I a efectes de no rememorar passats errors, els PSM diu que seria útil recordar: ¿quin pressupost tengué la X Fira de 1988?, ¿quins ingressos tengué?, ¿quines factures encara no s'han pagat?

Per altra part sol·liciten també una relació de factures de despeses realitzades durant l'any 1992 i anteriors, pendents de pagament i que s'incorporen al pressupost de 1993.

Davant aquesta postura recordaren, els dos regidors del PSM, que abans de la iniciació de les obres del poliesportiu ja qüestionaren la inversió de 260 milions i sobre el qual hi ha posat un contenciós administratiu; i ara, amb motiu de les inversions municipals, es reafirmaren en la seva postura, dient que "això és una

"Manca de previsibilitat"
"Situació caòtica de l'Ajuntament"

"Demanam prudència, que són doblers públics"

(Manifestacions dels regidors del PSM)

demostració més de la improvisació amb què actua l'Ajuntament en temes de inversió".

De cara al futur funcionament de la Residència, afirmaren: "Estam davant la possibilitat de trobar-nos amb un immoble, readaptat amb fortes inversions, sense saber què fer".

Encara digueren: "És una greu il·legalitat passar factures d'anys anteriors a aquest. Quan remodelaren el Consistori havien de cuidar que situacions d'inversions i pagaments incorrectes no es donassin, però no ho han aconseguit". "Quan es parla d'austeritat, aquí es dona un exemple contrari".

Finalment i ja per acabar digueren: "Volem fer una crida als ciutadans a fi que facin arribar la seva preocupació a la majoria de l'Ajuntament, perquè s'està hipotecant el futur del nostre poble. No es pot seguir ignorant el que passa".

O. Arbona

MUEBLES BAUZA® S.A.

EXPOSICIÓ
Carrer Major, 22
Telèfon 55 03 50

Apartat de Correus, 106
07500 - MANACOR
(Mallorca)

Resposta del batle a Pere Sampol

El passat dijous dia 7 d'abril vostè, senyor Sampol, va convocar una roda de premsa per comunicar que l'Ajuntament de Montuïri era un caos econòmic, amb la finalitat de denunciar que l'Ajuntament no ho fa bé, que hipoteca el futur del poble, que gasta massa en festes, etc... però no diu que totes aquestes decisions es prenen per majoria en els plens municipals, als quals, vostè, durant aquests dos darrers anys a ben pocs ha vingut.

Crec, senyor Sampol, que encara no teniu clar el que és una democràcia i que els ajuntaments democràtics accepten les decisions de la majoria i que aquesta és donada pel poble en unes eleccions lliures.

Pel que fa a la denúncia referent a la situació econòmica de les obres que actualment s'estan realitzant o s'han d'emprendre, cal fer-li a saber, per si de cas ho ha oblidat, el següent:

Obra de Ca s'Escolà

Dia 8 d'abril de 1992 en el ple municipal s'accepta la cessió de part de la Parròquia per 30 anys, de l'edifici de Ca s'Escolà.

El 14 de setembre de 1992 en el ple municipal s'acordà la contracta de l'obra de reforma de dit edifici al contractista Gabriel Mayol per un import de 5.188.925 pessetes. Dit cost està totalment subvencionat per la Conselleria de Sanitat, de tal manera que l'Ajuntament de Montuïri no ha hagut de desemborsar cap doblar ni per la reforma ni per altres obres que s'hagin pogut realitzar.

Obra de la piscina municipal

En el ple de dia 11 de juliol de 1991 es va aprovar la contractació de la piscina per un valor de 23.784.448 pessetes.

En el ple de dia 30 de setembre de 1991 es contractà l'obra al constructor Antoni Verger per un import de 23.644.098 pessetes.

Una vegada estudiades les terres de la zona s'arriba a la conclusió que s'ha de construir una obra aneja, i en el ple de dia 21 de gener de 1993 es contracta al constructor Antoni Verger l'obra addicional, aneja a la piscina municipal, per un valor de 8.987.541 pessetes. I així és tota l'obra que es realitza en el poliesportiu, apart de l'assetjament que es rea-

litzat per les brigades municipals.

En el ple municipal de dia 13 de febrer de 1992 se sol·licita al CIM una subvenció per al pla d'instal·lacions esportives de 50.660.626 pessetes. No tenint resposta de dit organisme, no s'ha realitzat cap tipus d'obra, essent aquest acord impugnat pel PSM en els tribunals.

Obres Residència 3ª Edat

El ple de dia 3 d'abril de 1990 va aprovar el projecte tècnic de la residència de la 3ª Edat, el tècnic del qual és Sebastià Company, amb el pressupost de 62.859.730 pessetes.

El ple de dia 30 d'octubre de 1990 va aprovar la contractació del projecte d'obra de la residència de la 3ª Edat, amb el pressupost de 23.900.000 pessetes.

En el ple de dia 28 d'octubre de 1991 es contracta la segona fase de la residència de la 3ª Edat amb un pressupost de 37.100.000 pessetes.

En el ple de dia 21 de juliol de 1992 s'aprova la modificació del projecte, però sense canviar el pressupost.

Aigua potable

Es va crear un consorci per dur a terme els treballs i manteniment de l'aigua potable i residuals. L'empresa "Cadagua" va guanyar el concurs.

El batle

Excursió a França de la 3ª Edat

Durant tota la setmana que va del 19 al 26 d'abril passat, 35 montuïrers juntament amb altres persones de diversos llocs realitzaren una excursió a diferents llocs d'Europa, però sobretot a París, on varen visitar monuments i llocs d'interès històric i cultural. A la foto els veim tots reunits a la sortida d'un dels castells més importants d'Europa, concretament el de Chambord, situat a la vall del Loira

Inauguració de la reforma del nou local de Persones Majors

Programa:

Dia 22 de Maig de 1993

A les 11:45: Arribada dels convidats.

A les 12: Missa solemne oficiada pels qui han estat rectors des que hi ha la 3ª Edat a Montuïri.

A continuació: Benedicció i inauguració de les dependències del nou local.

A les 2: Dinar en el restaurant "Es Cantó".

A continuació: Fi de festa.

A partir de les 6: Portes obertes per visitar el nou local (Fins a les 11).

Josep Maria Llorens Clariana

Durant 10 anys fou Secretari de l'Ajuntament i per espai de 20 exercí d'apotecari

També era filòsof i advocat

No era natural de Montuïri, però la seva incidència dins el nostre poble bé es mereix ésser considerat com un montuïrer dels qui han deixat petjada, tota vegada que per espai dels vint anys compresos entre 1911 i 1931 va exercir a la vila com apotecari, mestre i secretari de l'Ajuntament. I encara més, Josep Maria Llorens i Clariana, juntament amb el seu germà Antoni fou un dels qui més feren per posar l'electricitat a Montuïri.

Efectivament, ell era natural de Reus (Tarragona), on va néixer el 1884 i després de cursar els estudis que li obriren pas a la vida va contreure matrimoni als 27 anys amb na Mercè de Ros Font quan aquesta sols tenia 19 anys, i era natural de Barcelona.

Poc temps després d'acabar la carrera de farmàcia, en Clariana (així era conegut per tot arreu a Montuïri) vengué a la vila i instal·là l'apotecaria en el carrer Major a la casa on es ara Can Joan "Comelles".

Al poc temps d'ésser aquí nasqué el seu fill a qui posaren per nom Antoni. Això era el 7 de juny de 1912.

Des d'un principi, en Clariana fou ben rebut en el poble. Va mostrar la seva amabilitat i familiaritat amb tots els qui el tractaven. Ell, a més d'exercir d'apotecari, a Montuïri va continuar estudiant fins acabar la carrera d'advocat.

Quan tengué més temps, tot i havent fet coneixença amb molta gent de Montuïri, va començar a donar classes com a de repàs a un grup d'al·lots del poble. I ho feia a la mateixa apotecaria a una habitació que tenia darrera el despatx, separat de la gent que hi acudia. Ben prest es va destacar com un bon mestre en el dir, sobretot, dels pares dels alumnes que ell ensenyava. I per altra part, la gent deia d'ell que era molt noble i tot un cavaller.

Féu bona amistat amb el metge Munar i altres persones del poble. Tenia de criada na "Móra", una dona molt bona al.lota i a vegades ajudava a despatxar a l'apotecaria. Per cert que d'aquesta "Móra" contem la següent anècdota: Una vegada anaren a cercar fècula o "polvos" de patata per fer una coca dolça. Els ho va despatxar na "Móra" i amb

fahi rina i amb aquells "polvos" que els havia despatxat feren la coca. Però,quina no seria l'admiració d'aquella dona que la féu quan va veure que s'estufà tant que quasi arribava a dalt del forn de ca seva! Estant, després, aquella dona intranquil·la la dugué a mostrar a l'apotecari i quan en Clariana després de demanar a na "Móra" què era el que els havia despatxat i saber quins eren els "polvos" que els havia venut, els digué: "No vos ho menjeu, tirau-ho o donau-ho an ets animals".

Afirmen d'en Clariana que era d'una intel·ligència molt desperta, fins al punt que quan acabà la carrera de misser, essent, com hem dit, apotecari de Montuïri, es féu amb la secretaria de l'Ajuntament i cursà els estudis de filosofia. Això ocorria el juny de 1922, essent batle Joan Ferrando Obrador, aprofitant que el que era secretari, Bartomeu Castell Esteva, va presentar la dimissió. De tot d'una en Clariana exercí com a Secretari interí perquè no tenia nomenament oficial.

Durant el temps que fou secretari, ac-

tuà molts d'any de batle, mestre Pau, concretament Pau Simeón de la Paz qui era l'encarregat de la fàbrica de sabatilles, de la qual n'era propietari Antoni "Clariana", germà del nostre ressenyat. Ells dos s'entenen molt bé i ben prest en Clariana va poder proposar dur a terme moltes millores en el nostre poble. Cosa que la gent veié molt bé.

Entre altres hem de dir que en Clariana aconseguí —encara que oficialment fos l'Ajuntament— que s'edificassin i es posassin en funcionament els celebres set ponts: el pont del camí d'Alcoraia, el de Son Guerrer, el pont de la travessia de la carretera de Pina fins a Son Pastor. Un altre pont fou el de Can Borroé, que serví per poder travessar des del camí del Molí den Gospet fins a enllaçar la carretera de Pina. Un altre pont que va dirigir fou el de Sa Sort Nova, un altre en el cap de cantó del camí vell dels Son Mirones, que enllaça el camí de sa Sort Nova fins a Son Ripoll i el d'Alcoraia que enllaça amb la carretera vella de Porreres.

En aquell temps també fou necessari construir un escorxador. I en Clariana es va preocupar perquè així fos. El propietari va regalar el solar i ben prest tenguérem escorxador.

Igualment feu gestions per edificar una nova escola. Però la manca de doblers i la imminència del seu trasllat —que fou quan ja era batle en Joan Mas i Verd— va haver de deixar per als seus successors tan envejable empresa. Concretament en Clariana havia estat secretari des de dia 16 de juny de 1922 fins l'11 de novembre de 1931, quan ja era batle Joan Mas i Verd. En Clariana, en virtut d'una permuta amb Rafel Barceló Jordà, fins aleshores secretari de Formentera, va deixar Montuïri. A l'acta d'aquest dia d'acomiadament es fa constatar referent a Clariana que "*ha venido desempeñando el cargo de Secretario con la probidad más laudable i el acierto más plausible... Vaya nuestro agradecimiento por la actuación laboriosa del señor Llorens y el sentimiento de su ausencia de esta Secretaria donde tan bien ha dejado sentados sus simpatias y su celo profesional*".

Havia fet edificar de nova planta la casa veïnat de l'actual apotecaria, coneguda posteriorment i durant molts d'anys per cas secretari. Per cert que molta gent quan l'edificaven deia: "Això caurà", perquè fou la primera casa del poble que es va fer amb una placa de ciment armat. La dirigí ell i tengué de mestre picapedrer en Tomeu "Pelut". Tots els qui aleshores la miraven no comprenien com sense bigues es sòtil es pogués aguantar. A aquesta casa la feren abans de l'any 1930 i quan se n'anà la va vendre. Volem fer constar, per altra part, que "la instal·lació elèctrica a Montuïri es dugué a terme l'any 1914 gràcies a Antoni Llorens i Clariana (germà del nostre ressenyat). El primer lloc on s'instal·là aquest avanç tècnic fou a la fàbrica de sabatilles de l'Hostal d'En Ferrando, propietat del senyor Llorens. Al principi marxava a base d'un motor de gas pobre, manejat per un francès, que degué anar-se'n molt prest, degut a que aleshores esclatà la 1ª Guerra Mundial. De Montuïri sembla que també hi treballaven En Pep d'Es Dau i mestre Joan Cerdà "Ferrerico" ¹.

Josep M⁸ Llorens i Clariana després d'haver estat uns tres anys a Formentera passà a ocupar a secretaria de l'Ajuntament de Sant Joan Baptista, d'Eivissa. Finalment morí en el Coll den Rabassa dia 18 de gener de 1957 a l'edat de 73 anys.

O. Arbona

(1) Cfr. "Un poble un temps" de Joan Miralles i Monserrat, pàg. 269.

Nota.- Moltes dades els hem obtingudes gràcies a l'amabilitat de Francesc Aloi "Carro".

Nota informativa de l'Associació de Persones Majors Rèplica als regidors municipals del PSM

Davant la informació apareguda en el "Diario de Mallorca" -edició de la Comarca de Manacor- del divendres 9 d'abril, la Junta Directiva de l'Associació de Persones Majors de Montuïri a la sessió celebrada el següent dia 10 i per unanimitat dels seus membres va acordar fer públic els següents comunicats dirigits als dos regidors dels P.S.M. de Montuïri, Pere Sampol i Mateu Ginard.

1.- L'Associació ni cap dels membres de la Junta vol immiscir-se en les desavinences que puguin existir entre dits regidors i el batle de Montuïri, però sí volen posar de manifest davant tots els contribuents de Montuïri que les dades que figuren a dit escrit, referents a les inversions econòmiques de la reforma del local de l'Associació no són certes, així com es desprèn dels següents paràgrafs: "Tal és el caso de las reformas en Ca s'Escolà y en el Club de la Tercera Edad, que sin pasar por la correspondiente sesión plenaria se han excedido en el presupuesto, según nuestros datos, en cerca de 8 millones de pesetas".

2.- Referent a l'ampliació del local social de Ca s'Escolà, la Junta, ja en el 90, aconseguí de la Conselleria de Sanitat que elaboràs el projecte per a dita ampliació, de la qual l'any següent ens foren entregats els plànols.

3.- La Conselleria de Sanitat concedeix una subvenció de 5 milions de pessetes, quantitat pressupostada en

el projecte inicial.

4.- La Junta cregué convenient introduir unes modificacions a l'esmentat projecte, com són repicar la façana, fer un aljub per a la recollida d'aigua i modificació de la instal·lació elèctrica. Obres extres encarregades al contractista, el preu de les quals no superarà el 2 milions de pessetes, quantitat de la que disposa l'Associació i que farà efectiva amb doblers de la pròpia Associació, com igualment carregarà amb les despeses per a muntar el bar i el seu equipament.

5.- D'aquesta manera el municipi no haurà d'aportar cap pesseta per a la millora i ampliació del local social de Persones Majors de Montuïri.

Mancomunitat des Pla Cursos de Formació Ocupacional

Curs de jardineria

Destinat principalment (no exclusivament) a joves entre 16 i 25 anys, té una durada de 500 hores.

Curs d'agricultura ecològica

Aquest curs no sols va dirigit a agricultors, sinó que també hi poden accedir persones interessades en el tema.

Curs d'animació sociocultural

Aquest curs està dirigit principalment, no exclusivament, a joves entre 16 i 25 anys. La durada del curs serà de 200 hores.

Curs restauració i reciclatge de mobles

Els assistents en aquest curs es formaran en els següents aspectes:

- Reciclatge de mobles.
  - Coneixement de la fusta i les seves característiques.
  - Història del moble.
  - Utilització i manteniment de les eines.
- El curs estarà destinat preferiblement a majors de 25 anys.

Gestió empresarial

Aquest curs està destinat a persones que tinguin interès en introduir-se en el món empresarial i vulguin conèixer el funcionament de l'empresa. Per al qui vulgui aquesta pot ésser la plataforma ideal per renovar la seva pròpia empresa. El curs tindrà una durada de 300 hores, aproximadament.

Els interessats poden telefonar des d'ara al Servei de Promoció Econòmica Mancomunitat Pla de Mallorca C/ Hospital, 24 07520 Petra Telèfon 83 00 00

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Tejedores, 34 (Pasaje)

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11

Pol. Son Castelló

07009 Palma de Mallorca

Aclariments del PSM

El grup municipal del PSM de Montuïri ens ha remès la següent nota informativa:

SITUACIÓ ECONÒMICA DE L'AJUNTAMENT

Les darreres setmanes s'ha suscitat una forta polèmica a partir d'una roda informativa que el Grup Municipal del PSM-Nacionalistes de Mallorca oferí sobre la situació econòmica del nostre Ajuntament i de les obres de infraestructura que s'estan realitzant. Algun mitjà de comunicació que no reflexà bé les informacions, així com les rèpliques del Batle, poden haver creat alguna confusió que voldríem aclarir.

Obra de Ca s'Escolà: Aquest edifici actualment està cedit a l'Ajuntament gràcies a un conveni entre aquest i la Parròquia. Existeix una subvenció de la Conselleria de Sanitat a l'Ajuntament per realitzar unes obres aprovades pel Ple. El nostre Grup va saber que s'estaven realitzant unes obres addicionals, que estimàrem en un 50 per cent del pressupost inicial, no en 8 milions com va publicar un diari, obres que no havien estat aprovades pels òrgans municipals pertinents.

Posteriorment la Junta Directiva de l'Associació de la Tercera Edat va emetre un comunicat on explicava que

es feia càrrec d'aquestes obres extres i criticava les afirmacions fetes pel Grup Municipal del PSM. Al respecte consideram que la Junta Directiva de l'Associació de la Tercera Edat no hauria de valorar les accions de cap grup polític, molt més quan, aleshores, l'Ajuntament encara no havia cedit l'edifici a l'Associació ni l'havia autoritzat a realitzar-hi cap tipus d'obra no pressupostada.

Poliesportiu municipal: Existeix un acord de Ple d'aprovació de l'avantprojecte pressupostat en uns 260 milions de pessetes i un altre de sol·licitud de subvenció al Consell Insular de Mallorca de la primera fase per uns 56 milions de pessetes. També existeixen dos acords de Comissió de Govern d'adjudicació per concert directe pel preu de 2.112.853 pts. de l'Avantprojecte del Poliesportiu. No s'han iniciat les obres perquè el Consell Insular no atorgà la subvenció sol·licitada l'any 1.992.

Xarxa de distribució d'aigua potable: La Mancomunitat del Pla i el Consell Insular han creat un Consorci d'aigües que efectuarà les inversions i distribuirà l'aigua. Els ajuntaments que ja tenien inversions fetes rebran una compensació econòmica. Montuïri,

que té feta la xarxa d'aigües residuals, no rebrà cap compensació. El cost de les inversions no és gratuït, sinó que, a més del cost de l'aigua, pagarem 56 pessetes per m³ en concepte d'amortització de les inversions que realitzarà el Consorci.

Residència de la Tercera Edat: Igual que en les altres obres, el Grup Municipal del PSM ha plantejat unes preguntes per saber si s'han realitzat obres que no estassin pressupostades i aprovades en Ple. Al mateix temps demanam que es faci un estudi econòmic que determini el cost de manteniment que tindrà la residència, tant per cada particular com per l'Ajuntament, així com les subvencions que es rebran d'altres institucions.

Comptabilitat municipal: Reiteradament hem manifestat la preocupació per la situació econòmica de l'Ajuntament. Dia 7 d'abril encara s'estava passant la comptabilitat del mes de maig de 1992. No es compleix la legalitat ja que no estan passats els llibres d'arquejos, els assentaments comptables ni les cartes de pagament. A la vegada sabem que s'han contret despeses que no estan pressupostades, per exemple el dèficit de les festes patronals, el que és totalment il·legal.

Fira de caça: Pareix que s'està organitzant una Fira de Caça amb molt més pressupost que la realitzada l'any 1990 i que tengué un dèficit de més de sis milions de pessetes, entre ells una factura de quatre milions de l'empresa pública IFEBAL que mai es pagà. Es parla que l'actual tendria un pressupost de més de 17 milions de pessetes. Si és així i l'Ajuntament n'és l'organitzador, el nostre Grup vol saber detalladament com es cobrirà el pressupost.

Finalment volem manifestar que en una democràcia l'oposició té el deure i l'obligació de controlar les institucions, així com d'informar l'opinió pública. Sols els qui no estan habituats al joc democràtic poden criticar aquestes actuacions entrant en desqualificacions personals. Per part nostra seguirem complint la nostra obligació com a regidors, informant l'opinió pública quan no sigui possible entaular un debat polític dins l'Ajuntament.

Grup Municipal del PSM-Nacionalistes de Mallorca

La foto retrospectiva

Fa una cinquantena d'anys, damunt Es Graons, devora Ca s'Escolà es feren aquesta curiosa fotografia: Tòfol Amengual "Xoroi", Josep Mulet Ribas "de Son Mas", Joan Miralles "Niu" i Pere Rigo "Rigo".

Poema

Tot ha canviat

Ell, tothom se'n riu de mi
perquè som vella i ruada,
pentura qualche vegada
a ells les passarà així.

Tampoc no som tan velleta,
encara tenc qualche dent,
i som "yé-yé", recanyeta,
amb sa ballera que tenc.

M'he posat s'almidonat,
avui, per venir a la vila,
just el duc per anar a Ciutat,
perquè per dur cada dia
trob que fa massa mudat.

Veig que ningú me coneix,
bé idò, vos diré qui som,
sa vella de Son Salom
som sa mare des pagès.

Fa molts d'anys que no venia
jo ja només menj i bec,
i ara he venguda a la vila,
però quasi no ho conec.

Es poble ha canviat,
ja no pareix lo mateix
per tot està asfaltat,
se coneix que hi ha doblers!

Els vellets són per l'estil
però els joves i al.lotes
són com ses roses d'abril
així mateix, un poc loques.

Ja s'han posat es calçons,
sa dona vol comandar;
jo no sé com anirà
si s'homo ha de dur es
faldons.

Vesteixen d'una manera
que jo no havia vist mai,
tant les és davant darrera,
dur saqueta o escambrall.

I pareix que així va el món
que tot ha de canviar
jo tenc es meu nét Ramon
que es cabells s'ha de
fermar.

Jo trob que no li estan bé
i ell diu que així hi surt
guanyant
perquè no va a ca's barber.
Vejam si jo no ho sabré,
i el s'arregla a cada instant.

Du es calçons color de rosa
i coses que no sé que és;
sempre li dic a sa nora:
no hauria d'estar permès
deixar-los fer tanta cosa.

Però a mi ningú m'escolta,
em diuen que he caducat,
i ni es més beneit des poble

faria aquest desfressat.

Però a pesar de tot
són bons al.lots i alegres,
no és raro, ho tenen tot,
tot quan volen ells i elles,
no les falta ni un mot.

A mi, em fan morir de riure,
quan veig que s'engronsen tant
fan feina i mengien ballant,
sense ball no saben viure.

Ah! amb sa màquina
amollada,
des dematí fins es vespre,
no sé com no està espenyada
perquè just està aturada
es diumenge o si és festa.

Quan tot es jovent se'n va
a mi no m'agrada gens
perquè no senten cantar
ni riure ni renegar
i no sé amb qui passar es
temps.

Crec que encara n'aprendré
d'amollar sa cantadora
i "pentura" ballaré,
jo era molt balladora
i ballava molt lleuger.

Ja els hi vendria de nou
si un dia m'hi trobassin
tota sola, fent renou.
Voldria mai se n'anassin,
que veure'ls m'és un consol.

No els ho dic, però

m'agrada
el veure'ls tan divertits,
jo els estim més que sa mare,
sobretot els més petits.

I ara, ja me n'he d'anar
colcant amb sa somereta,
jo me'n torn a sa caseta,
es meu nét també hi vendrà
i riurem una estoneta.

Si una mica t'ha agradat
sa predineta "yé-yé",
ja tenc es carro enganxat
i hi pots venir tu també.

Antònia Adrover Roig

Poema guanyador d'un accésit
en el Certamen Literari de
Castellitx, 1993.

Es Cantó

RESTAURANT

(Nova direcció)

(Nou cuiner)

• **RESTAURANT A LA CARTA**

• **MENJADOR PRIVAT**

• **MENÚ DIARI**

• **SALES PER A BATEJOS,
COMUNIONS, NOCES,
CONVENCIONS, ETC.**

Carretera Palma-Manacor, Km. 30 • Telf. 16 82 23
MONTUÏRI (Mallorca)

Velles glòries del ciclisme montuïrer

Miquel Mayol Gomila, "d'Es Pont"

Va córrer a Mallorca i a la Península del 1954 al 1964

Un dels pocs corredors ciclistes que sorgiren de Montuïri durant la dècada del 50 fou en Miquel Mayol Gomila, un home que ara té 56 anys i es dedica a l'hostaleria a Peguera, on és propietari de dos hotels. És casat i té dues filles i dos fills: el major de 26 anys i la més petita d'11.

En Miquel Mayol, conegut p'en Miquel "d'Es Pont", començà a córrer, com aquell que diu, per casualitat, a una "voltadora" a Vilafranca, l'any 1954, quan ell sols en tenia 17. Una carrera a la que hi participaven cinc o sis corredors juvenils i ell va guanyar. I això el va animar. Era l'únic montuïrer que hi prenia part; i aquesta victòria el va decidir a preparar-se per córrer més seriosament, encara que no amb moltes pretensions, ni esperant arribar mai a figura.

El cert és que aquell any i el següent va participar a bastants de les carreres que els estius s'organitzaven als pobles amb motiu de les festes o altres esdeveniments. I en va guanyar algunes i a altres va quedar ben classificat.

Això féu que en Miquel, que aleshores era un allot més bé tímid que agosarat, amb motiu d'aquesta decisió, prengué confiança amb ell mateix, amplià el nombre d'amistats fins aconseguir que el considerassin pel que realment era i valia.

Al poc temps, a l'any següent, deixà d'esser juvenil i s'integrà com "amateur" a l'equip "Minaco" amb un floret de corredors de diferents pobles. S'entrenaven junts i participaven a les proves que a Mallorca s'organitzaven.

Però això no fou suficient. Passat un cert temps va començar a anar a la Península a participar a diferents curses regionals, tantes que prengué part a totes les que s'organitzaren —ens diria més envant— manco a la volta a Espanya.

—¿Quines voltes recordes?

—He de dir que essent "amateur", això era uns anys abans, ja havia participat a la volta a Astúries. Després vaig prendre

part a la volta a Andalusia, a la de "Levante", a la de Catalunya, al cinturó ciclista català... i què sé a quantes més. També record que havien de fer el campionat d'Espanya per regions amb els tres corredors millors de cada regió. I jo —diu ell—, tot i essent encara "amateur" em varen seleccionar amb l'equip de Balears. La Federació em va proposar treure la llicència de professional i, malgrat tot, m'ho vaig pensar, perquè veia que essent "amateur" tenia més possibilitats de fer qualche cosa. A la fi em vaig decidir i així fou com hi vaig prendre part.

—¿Quin fou el resultat?

—Ens va anar millor del que pensàvem. En aquest campionat d'Espanya per regions assolírem el segon lloc. Els altres dos mallorquins eren n'Antoni Carreras i en Pere Gomila, de Manacor. Aquest darrer, més envant prengué part en el campionat del món darrera moto. El campionat per regions es corria a Madrid, a la "Casa de Campo". Guanyaren els catalans amb en Poblet, Beltran i Pacheco. Per Castella corrien en Bahamontes, en Suárez i en Manzanque, però no s'entengueren i no

feren res. Aquesta fou la meva primera carrera com a professional.

—¿I després?

—L'any següent vaig fixar pel "Licor 43", amb en Manzanque, els germans Morales, en Pacheco, en Carreras... Aquell any participarem a la volta a "Levante", la volta a Andalusia... No vaig fer res extraordinari perquè no hi anava com a cap de files. Havia d'ajudar als qui ho necessitaven. Per altra part era el primer any de professional.

—¿A quines carreres importants has participat?

—Com he dit, a les voltes a "Levante", Andalusia, per cert que en aquesta em vaig haver de retirar perquè n'Alomar, que anava segon i érem del mateix equip, va rompre la bicicleta i li vaig haver de donar la meua, Astúries, on vaig guanyar algunes etapes. Record la de Cangas de Narcea, la d'Avilés... i una altra que no vaig voler guanyar perquè estava agraït al qui anava amb mi i ja no vaig esprintar a l'arribada. Aquell any vaig córrer bastants carreres.

—Veim que pel Nord t'anava bé.

—Sí. Durant algunes temporades estàrem en el Nord d'Espanya. Allà hi ha molta afició i corria amb un equip del país Basc.

Al cap d'una estona continua.

—He de dir, però, que si no tens sort, si no guanyes algunes carreres importants o no tens un "padre" que et doni una mà o un cap de files que respongui per tu... és molt difícil, sobretot en els començaments. Has d'esser molt bo, si no, estàs supeditat a haver de fer el que et diuen.

—¿I a Montuïri?

—A Montuïri hi havia el Club Ciclista, que estava Can Rodetes. I jo hi pertenyia.

—¿Recordes qualche anècdota important?

—Record que a una volta a "Levante" m'havia escapat amb en Poblet. I jo no tenia cap possibilitat de guanyar l'etapa, essent-hi ell, aleshores un dels millors "sprinters" del món. Vengué el director i

En Miquel "Des Pont" en el temps que corria

em donà una "passada" perquè havia rellevat amb ell i ens havíem escapat. O sia, estàs molt supeditat a l'equip amb el que corrs. Véns a ser com un esclau.

-¿Participares amb equips mallorquins?

-Sí. Més envant férem un equip mallorquí amb "Hoteles Mallorca", del qual en Canals era el patrocinador. Aquell any també participàrem a la volta a Andalusia.

-¿Recordes algunes victòries?

-Vaig guanyar, quan començava a córrer, una carrera Palma-Cala Ratjada-Palma, una a Sant Llorenç, una altra a Petra... Això em va donar un al·licient i un coratge... Fora de Mallorca ja ho he dit. A un Cinturó de Catalunya vaig fer segon amb l'equip "Faema". Però en general vaig dur mala sort. O era jo el que espanyava, o eren els de l'equip els que tenien mala sort.

-¿I carreres importants?

-Manco a la volta a Espanya, vaig participar a totes les voltes clàssiques.

-¿I et retirares?

-Sí; als 27 anys i veient que per a mi el futur no era esperançador, em vaig retirar.

-En aquell temps, ¿hi havia altre corredor a Montuïri?

-Sí, en Gabriel Mas "Saio". I hi havia molta rivalitat, si bé aquest va fer més carrera que jo. I d'altres llocs de Mallorca record en Karmany, en Nicolau, i altres.

"En aquell temps va començar a córrer en Gabriel Mas "Saio" i va fer més carrera que jo"
"En el poble hi havia molta rivalitat: Uns eren partidaris d'un i els altres de l'altre"

-I ara, ¿a què et dediques?

-A hostaleria. Tenc dos hotelets a Peguera. El mes que ve compliré 56 anys. Vaig córrer uns deu anys i no vaig guanyar doblers, però vaig viure i aprendre.

-Véns molt per Montuïri?

-Quasi cada setmana. Anam a veure

els padrins i a Sa Rota. El nostre domicili és a Peguera, a l'hotel.

La xerrada encara s'allargà més, sobre temes d'actualitat. Ara, però, resta també una entrevista amb en Biel Mas "Saio. Aquesta la reservam per una altra ocasió.

O. Arbona

Demà, el Grand Hotel d'avui serà com el d'ahir

Tal com era l'any 1913, quan "la Caixa" inaugurava les primeres oficines a Mallorca. De llavors ençà, hem treballat dia a dia per oferir a Balçars el millor servei, tant econòmicament com socialment. Per això, avui ens sentim molt orgu-

llosos d'haver contribuït que l'edifici modernista del Grand Hotel recuperi la seva forma original. I d'haver retornat així, a la ciutat de Palma i a totes les nostres illes, un símbol propi, convertit en un nou centre cultural al servei de Balçars.

"la Caixa"

Oberta a Balçars

Dites i refranys coneguts dins el poble

El alumnes de setè han cercat dites i refranys que són coneguts dins el poble. Per això, han anant demanant i han transcrit el que la gent de Montuiri els deia. Són per tant, dites i refranys no copiats de llibres, sinó una mostra dels que es coneixen dins la nostra vila.

MESOS DE L'ANY

- . Flor de gener no omple el paner.
- . Febreret curt, pitjor que turc.
- . Pel febrer, res a fer.
- . Pel març, qui no té sabates que vagi descalç i qui en té, que es calci bé.
- . Aigua d'abril, cada gota val per mil.
- . Per l'abril, lliris i roses mil.
- . El març s'emporta la culpa i l'abril la culpa.
- . Pel maig, murta i pel desembre, fruita.
- . Al juny, la falç al puny.
- . Al juliol, ses egos al sol.
- . Aigua d'agost fa mel i most.
- . Si per novembre trona, la collita és bona.
- . Desembre finat, any acabat.

ANIMALS

- . Moltes mosques maten un ase.
- . Donar menjar als peixos.
- . Ca sedoll no caça.
- . A cavall regalat, no li miris es dentat.
- . S'ase va dir al porc orellut.
- . Qui no brama de ruc, brama d'ase.
- . Ca que lladra no mossega.
- . A s'estiu, els gorrions fan es niu.

TEMPS

- . Boira a Cura, aigua segura.
- . Sempre plou quan no hi ha escola.
- . Vent de Ponent, vent valent.
- . Nit estrellada, forta gelada.
- . A l'hivern boirina, la neu és veïna.
- . Núvol rodó vent o neu en abundor.
- . Si l'arc de Sant Martí surt el matí, pots fer camí, i si surt el capvespre, ves a prendre finestra.

ÈPOQUES DE L'ANY

- . Primavera arribada, ovella pelada.
- . Per Nadal,

- cada ovella al seu corral.
- . A la tardor, ni fred ni calor.
- . Per sant Macià, l'oronella ve i el tord se'n va.
- . A l'estiu, tota cuca viu.
- . Entre sant Antoni i sant Sebastià, és quan més fred fa.
- . Per sant Jaume, el raïm i la magrana.
- . Si plou per santa Anna, plou un mes i una setmana.
- . Si la Mare de Déu del Candeler riu, enfora és l'estiu i si plora, l'hivern és fora.
- . Ocell d'estiu aviat deixa el niu.
- . Una flor no fa primavera.
- . Per santa LLúcia del Bisbal, tretze dies abans Nadal.
- . Per Sant Maties, els ocells comencen ses alegries.
- . Baralles per Sant Joan, pau tot l'any.
- . Per sant Narcís, cada mosca val per sis.
- . Si per Nadal fa estiu, Pasqua a prop des callu.
- . Sant Joan, el dia més gran.
- . Sant Marc porta panera, per davant o per darrera.
- . Per sant Antoni de juny, camp d'ordi no se'n veu ni un.
- . Per sant Benet, el sol crema la paret.
- . Per sant Arnau, tanca el vent amb clau.
- . Per Sant Pere, s'enrevolta sa figura.
- . Per Santa Assumpció, no és ametlla ni ametlló.

EL SATÈLIT I L'ASTRE

- . Curva a Llevant és quart minvant, curva a Ponent és quart creixent.
- . LLuna amb rotllo, senyala l'aigo.

DE TOT, UNA MICA

- . No dir ni ase ni bèstia.
- . Tenir sang de peix.
- . Primer ha de passar molta aigua pel riu.
- . No és bo pel pla ni per muntanya.
- . Tenir mala llet.
- . Com més va, més vela.
- . Qui canta els seus mals espanta.

- . Lleig en drap, guapo a plaça.
- . Tenir sa pella pes mànec.
- . Tots els camins van a Roma.
- . Gran església i pocs perdons.
- . No tot és or el que llueix.
- . Més val manya que força.
- . Com més gran més ase.
- . A Pina, qui no duu dinar no hi dina.
- . La mar com més té, més brama.
- . A ses faves si no hi afegeixen, no coven.
- . De moliner mudaràs, però de lladre no escaparàs.
- . Vuits i nous i cartes que no lliguen.
- . Més curt que una màniga de guardapits.
- . Qui no plora no mama.
- . Quan sa fadrina es casada, li surten els partits.
- . Qui no està avesat a anar a missa, al portal s'ajonolla.
- . No poder allargar més el braç que sa màniga.
- . Tremola més que una fulla de poll.
- . Qui pets envia, merda espera.
- . Qui se colga amb al.lots, s'aixeca banyat.
- . Qui mal entén, mal respòn.
- . S'arròs va a grumallons.
- . Mal d'altri, rialles són.
- . Qui va amb un coix, al cap de s'any ho són tots dos.
- . No s'apleguen que no s'assemblin.
- . Per embellir, han de sufrir.
- . Qui espera, desespera.
- . Any nou, vida nova.
- . A Sencelles, qui se'n va amb elles, torna sense elles.
- . Mala herba mai no mor.
- . Qui s'aixeca dematí, pixa allà ho vol.
- . Tot el món és món, manco Montuiri que és un altre món.
- . Qui sembla a terra d'altri, perd el temps i sa llavor.
- . Més val sa que guarda que sa que cura.
- . Qui pets envia, merda espera.
- . En temps de fam, no hi ha pa dur.
- . Hi ha més dies que llangonissés.
- . Es més llarg que un dia sense pa.

L'equip de preferent, classificat per a la lligueta d'ascens

8 equips de l'escola participen a les finals de Mallorca de promoció

RESULTATS

Els resultats dels equips de futbol montuïrers del passat mes d'abril han estat el següents:

Benjamins

Sant Jordi, 5 - Montuïri, 0
Montuïri, 5 - Margaritense, 0
Can Pastilla, 1 - Montuïri, 2

Els manquen dos partits per a acabar aquesta segona fase del play-off. Si derroten els veinats de Vilafranca a la darrera jornada, molt possiblement seran segons del grup.

Infantils

Barracar, 3 - Montuïri, 2
Montuïri, 1 - J. Sallista, 6

No es va aprofitar l'oportunitat de puntuar dins el terreny del couer Barracar.

Cadets

Patronat, 8 - Montuïri, 4

Han acabat la lliga en novena posició. Durant molt de temps anaren els cinquens.

Juvenils

Montuïri, 2 - Patronat, 3
Collerense, 2 - Montuïri, 0

Han quedat quart del play-off. Durant aquest maig participaran a la copa President. Els ha tocat eliminar-se amb el Manacor. En aquests partits hi jugaran alguns cadets de darrer any. Alguns jugadors juvenils s'han incorporat ja a l'equip de I Preferent.

Hi ha hagut una reestructuració en aquesta categoria. El proper any Montuïri comptarà amb un equip a la lliga autonòmica que és la màxima categoria juvenil balear. Probablement el grup de Mallorca resti format pel setze equips que han lluitat pel títol de campions insulars. Els sis primers participarien a la lligueta d'ascens a divisió d'honor, juntament amb els campions de Menorca i Eivissa, la qual es disputarà pel mateix sistema de la I Preferent.

I Preferent

Cala d'Or, 2 - Montuïri, 5.

Quaranta espectadors veren com l'extercera divisió era golejat per un Montuïri molt superior al decurs dels noranta minuts. Els gols foren marcats per Pascual (m.10), Rabassa (m. 22), Rotger (m.47), Barceló (de penal, m. 52) i Llorenç de son Sastre (m. 87)

Els Cadets han acabat el campionat de I Regional en novè lloc
Els dos equips de bàsquet disputen el play-off final inter-grups

Montuïri, 0 - Rafal, 1.

Pobre espectacle el que varen oferir dos equips que varen avorir el públic assistent. El Rafal va aprofitar l'única ocasió de gol. El Montuïri va crear més situacions de perill, però no es varen materialitzar en gol per manca de ganes i de lluita. Molt malament els jugadors locals.

La Unió, 1 - Montuïri, 3

Avançat al dissabte amb clara victòria montuïrera que va demostrar en tot moment la seva superioritat. La primera part va finalitzar amb 1-0, però a la segona Bussi, Barceló de penal i Tato Oviedo marcaren pel Montuïri. La Unió va alinear un equip de circumstàncies a causa de les nombroses baixes per sanció. Es va excedir en la duresa emprada. Aquest dos punts classifiquen matemàticament el Montuïri per a disputar la lligueta d'ascens a III divisió quan manquen encara tres jornades.

Mini-bàsquet femení

Montuïri 24 - Salines, 10
Gesà Alcúdia, 31 - Montuïri, 32

El resultat correspon a un partit que s'havia ajornat de la primera fase. L'altre pertany al primer partit de la segona fase de la lliga que es disputa pel sistema d'eliminatòries.

A la primera fase, feren terceres d'entre deu equips.

Bàsquet infantil femení

El dia 24 d'abril havien de jugar el primer encontre del play-off contra l'Hispania. Va ser ajornat per la pluja.

Futbol-sala iniciació

Vilafranca, 1 - Montuïri, 3
Petra, 5 - Montuïri, 5 (ajornat)

Han quedat els cinquens d'entre nou equips. La classificació final (queden tres partits ajornat) ha estat, per aquest ordre:

Primer, Algaida, 27 punts;
segon, Vilafranca 20 punts;
tercer, Petra, 18 punts;
quart, Sant Joan, 16 punts;

cinquè, Montuïri, 16 punts;
sisè, Sant Jordi, 15 punts;
setè, Escola Nova, 15 punts;
vuitè, Sineu, 8 punts i
desè, Maria de la Salut, 6 punts.

Futbol-sala benjamí

Vilafranca, 0 - Montuïri, 3
Petra, 1 - Montuïri, 2

Han quedat tercers d'entre deu equips, amb els mateixos punts que el subcampió, Verge Monti-Sion de Porreres. Amb aquest equip hi hagut moltíssima igualtat. Empataren els dos partits entre ells dos i per desfer la igualada, els de Porreres han tengut un coeficient indirecte de 1'68, mentre que els de Montuïri, un coeficient de 1'65.

La classificació final (mancant quatre partits ajornats) ha estat:

Primer, Esc. Nova Porreres, 29 punts;
segon M.-Sion de Porreres, 27 punts
tercer, Montuïri, 27 punts;
quart, Sineu, 22 punts;
cinquè, Petra, 18 punts;
sisè, Algaida, 14 punts;
setè, Sant Jordi, 12 punts;
vuitè, Ariany, 9 punts;
novè, Maria de la Salut, 8 punts
i desè, Vilafranca, 5 punts.

PARTITS DELS EQUIPS MONTUÏRERS D'AQUEST MES D'ABRIL

. Futbol-sala iniciació

Dia 22 i 29 juguen les final de Mallorca, a Campos.

. Futbol-sala benjamí

Dia 21 disputen les semifinals de Mallorca, a Llucmajor i el dia 28, el play-off final al Port de Sóller

. Mini-bàsquet femení

Juguen el play-off

. Bàsquet infantil femení

També disputen el play-off

. Futbol benjamí

Els queden dos partits: Dins Rotlet Molinar i, en "Es Revolt", contra Vilafranca.

. Futbol infantil

- Dia 01: Binissalem-Montuïri (2-2)

- Dia 08: Montuïri-Cardassar, 17 hores (anada, 1-1)

- Dia 15: Llosetense-Montuïri (4-2)

- Dia 22: Montuïri-Murense (7-0)

Aquest es el darrer partit de lliga.

. Futbol juvenil Han de disputar la primera eliminatòria de la copa President contra el Manacor.

. I Preferent

- Dia 02: Montuïri-Calvià (1-1)

- Dia 09: Montuïri - Murense (1-1)

- Dia 16: La Victòria - Montuïri

Aquí acaba el campionat de Mallorca. Després començarà la fase d'ascens a III divisió.

. Futbol-7 Veterans

- Dia 07: Pinsos Hens-J. Ferrys/R. Calvo, 22 hores

- Dia 10: Mimos ABC-Pinsos Hens, 21 hores

- Dia 21: Pinsos Hens-Sant Jordi, 22 hores

- Dia 24: Bio Línia-Pinsos Hens, 21'30 h.

FINALS DE MALLORCA DE L'ESPORT ESCOLAR

Catorze equips del col·legi Joan Mas i Verd participaran a les finals de escolars de promoció que es disputaran al decurs d'aquest mes de maig.

Oferim de forma resumida el calendari tot indicant els grups on juguen els nostres representants, les dates i lloc de celebració.

Tennis taula aleví masculí.

. Hora: 16'30

. Participants: 16 equips

. Semifinals: A S'Horta de Felanitx, (es va celebrar el passat 27 d'abril).

. Rivals del Montuïri A (grup D): Beat Ramon Llull d'Inca, Sant Salvador C d'Artà i Reina Sofia de s'Horta.

. Rivals del Montuïri B (grup C): Subcampion de Palma, Sant Salvador A d'Artà

i Club T.T. Alcúdia.

. Play-off final: Dimarts, dia 4, a Lluçmajor.

Tennis taula benjamí masculí

. Hora: 16'30

. Participants: 4 equips

. Final: Dimecres, dia 5, a Palma.

. Rivals: Campió i subcampion de Palma i Maria de la Salut.

Tennis taula infantil femení

. Hora: 16'30

. Participants: 9 equips. Semifinals: Dijous 6, a sa Quartera d'Inca.

. Rivals del Montuïri A (grup B): Subcampion de Palma i Sant Salvador A d'Artà.

. Rivals del Montuïri B (grup C): Campió cadet de Palma i Club T.T. Inca.

. Play-off final: Dijous 13, a sa Quartera d'Inca.

Tennis taula infantil masculí

. Hora: 16'30

. Participants: 16 equips

. Semifinals: Divendres 7, a sa Quartera d'Inca

. Grup A: Montuïri A, Beat Ramon Llull B d'Inca, Sant Salvador B Artà i Vilafranca.

. Grup B: Montuïri B, Campió Palma, Beat Ramon Llull A d'Inca i Fra Joan Ballester de Campos.

. Grup C: Montuïri C, Subcampion de Palma, Sant Salvador A d'Artà i Subcampion de sa Pobra.

. Play-off final: Divendres 14, a sa Quartera d'Inca.

Handbol aleví masculí

. Hora: 16'30

. Participants: 4 equips

. Final: Dimarts 11, a Sant Llorenç.

. Rivals del Montuïri: Mestre Guillem Galmés A i B de Sant Llorenç i Selecció de Muro.

Handbol aleví femení

. Hora: 16'30

. Participants: 4 equips

. Final: Dimarts 18, a Sant Llorenç.

. Rivals del Montuïri: Mestre Guillem Galmés A i B i Selecció de Muro.

Handbol infantil femení

. Hora: 16'30

. Participants: 5 equips

. Final: Dimarts 25, a Muro.

. Rivals del Montuïri: Mestre Guillem Galmés A i B de Sant Llorenç, Selecció de Muro i Sant Francesc d'Asís de Sa Pobra.

Handbol infantil masculí

. Hora: 16'30

. Participants: 6 equips

. Grup B: Montuïri, Sant Tomàs d'Inca i Mestre Guillem Galmés A.

Futbol benjamí masculí

. Hora: 16'30

. Participants: 16 equips

. Semifinals: Divendres 21 a Cala d'Or i Lluçmajor.

. Rivals del Montuïri (grup D, que juga al camp municipal d'esports de Lluçmajor): Puríssima de Palma, Jaume III de Lluçmajor i Queen's College de Palma.

. Play-off final: Divendres 28, al Port de Sóller.

Futbol iniciació masculí

. Hora: 09'30

. Participants: 16 equips

. Semifinals: Dissabte 22, a Campos

. Rivals del Montuïri (grup A): S'Arenal, Robines de Binissalem i Valldemossa.

. Finals: Dissabte 23, a Campos.

G. Gomila

Classificacions finals

Juvenils 1ª Regional

Pollensa.....	14	9	3	2	43	19	21
Patronato.....	14	9	1	4	28	19	19
Manacor.....	14	7	4	3	37	19	18
Montuïri.....	14	6	3	5	24	22	15
Cide B.....	14	5	4	5	37	19	14
Collerense.....	14	5	4	5	29	26	14
Arenal.....	14	3	4	7	19	22	10
Badia C.M.....	14	0	1	13	16	87	1

Cadets 1ª Regional

MANACOR	28	26	2	0	133	15	54
Poblense	28	19	4	5	95	26	42
Alcúdia	28	15	5	8	57	43	35
J. Sallista	27	12	8	7	40	24	32
Espanya	27	13	4	10	43	51	30
Patronato	27	13	4	10	53	51	30
Cardassar	28	12	5	11	64	56	29
Murense	28	9	7	12	43	47	25
Montuïri	28	10	4	14	58	75	24
Bto. R. Lull	28	11	1	16	43	71	23
Cala Millor	28	7	7	14	52	82	21
Campos	27	8	4	15	57	73	19
Margaritense	28	8	3	17	32	66	19
Binissalem	28	5	6	17	35	74	19
Xilvar	28	6	4	18	32	73	16

Basquet infantil femení

J. de la Cierva	18	16	2	595	325	34
Sineu	16	12	4	625	429	28
Ses Salines	18	10	8	488	531	28
Santanyí.....	18	9	9	487	453	27
Montuïri	16	10	6	522	375	26
Bons Aires B.....	17	9	8	521	493	26
Es Port.....	17	9	7	469	394	25
C. Pollença	17	6	11	442	531	23
Binissalem.....	18	4	14	373	574	22
Perlas B.....	17	1	16	285	702	18

Mini-basquet infantil femení

Juvent	17	16	0	898	274	33
Sag. Corazón.....	18	14	4	650	429	28
Montuïri	17	12	3	588	323	26
Lluçmajor A	15	11	4	621	356	22
Sta Mònica.....	18	8	9	399	514	17
Hispania	18	7	11	402	569	14
Sta. Maria.....	17	7	10	408	536	14
Bons Aires.....	18	4	13	321	553	9
Ses Salines	18	4	13	273	536	9
Santanyí.....	18	1	17	199	669	2

Noces d'or

6 de maig de 1943

Llorenç Bauzà Miralles "Guerrer" amb Maria Mayol Arbona "Pavora".

8 de maig de 1943

Pau Pocoví Garcias "Murtó" amb Joana Sastre Roca "Xinet".

15 de maig de 1943

Miquel Mayol Veny "Matxó" amb Catalina Gomila Verger "Tec".

Noces d'argent

8 de maig de 1968

Gabriel Mayol Cerdà "Llobet" amb Coloma Roca Miralles "Molinera".

22 de maig de 1968

Josep Gomila Cerdà "Pollo" amb Catalina Mas Ribas "Soqueta".

Temps passat

25 anys enrera

Maig de 1968

Noves mestres nacionals

A les oposicions celebrades aquest maig de 1968 a Ciutat, han obtingut plaça de Mestres Nacionals les montuïreres Petra Ramonell Sastre i Antònia Mateu Socias.

50 anys enrera

Maig de 1943

Subvenció al Grup Escolar

El Ministeri d'Educació Nacional a principis de maig del 43 envià a l'Ajuntament un escrit notificant-li la concessió de 72.000 pessetes, "import de la segona i darrera meitat de la subvenció concedida per a la construcció del grup escolar".

100 anys enrera

Maig de 1893

Designació d'escorxadador

Dia primer de maig es va saber que a la sessió del dia anterior l'Ajuntament va acordar dedicar la casa del carrer de Palma número 1 perquè fos l'escorxadador i carnisseria. Com també que tots els animals dedicats al consum del veïnatge els hi duguin entre les 10 i les 12'30 perquè els examini l'inspector de carns abans d'esser sacrificats.

Refranys

Maig humit
fa es pagès ric

Pel maig
a segar vaig

Pluviòmetre

Abril de 1993

Dia 1	0'4	l m2.
" 14	2'3	"
" 15	0'2	"
" 23	3'0	"
" 24	10'5	"
" 25	7'8	"
" 26	8'2	"
" 29	11'2	"
" 30	4'1	"
Total	47'7	"

Demografia

Abril de 1993

Naixements

Dia 20.- Joana Maria Roca Marimón, filla de Gabriel i de Joana.

Defuncions

Dia 14.- Antònia Gomila Fiol, viuda de 85 anys. "Nofre".

Matrimonis

Dia 3.- Julián Ojeda Rodríguez amb Caridad Pérez Gacia.

Dia 3.- Antoni Palou Verger amb Margalida Isabel Vaquer Fiol.

Cuinar en casa

Pastissos

Ingredients

- 1 quilo de farina fluixa
- 1 tassó de saim fos
- 1 tassó d'oli
- 1 tassó d'aigua
- Un poc de llevat de pa.

Joana Roca Portell "Cai"

Gloses

A uns homes divertits

Tots tres sempre anau plegats, copa envant i copa enrera; i anant d'aquesta manera 'gafau qualche borratxera, però mai vos troben gats.

I encara els afegí:

No vos poseu amb famelles, que donen mal resultat; per el món s'ha presentat una trista enfermetat; tant la tenen ells com elles.

Miquel Massanet "Parrí"

Avís

Als productors de vinya

Es comunica als productors de vinya que tinguin interès en acollir-se a la "Prima per abandó definitiu del cultiu de la vinya" durant la campanya 1993-94, que dia 1 de juliol de 1993 acaba el termini de presentació de les sol·licituds, cosa que poden fer a les oficines de la Conselleria d'Agricultura i Pesca i a les Delegacions d'aquesta.

Informació i recollida d'impresos

A les oficines esmentades, com també a les de les Organitzacions Professionals Agràries.

Hamburgueseria

Pub
Es Dau

Avda. Es Dau

Montuïri

Dos dits de seny

L'educació dels fills

S'ha dit moltes vegades que "la llar és la primera escola", el lloc on l'infant reb dels seus progenitors les més decisives lliçons d'educació.

S'han escrit nombrosos llibres que tracten el tema de l'educació, però els pedagogs coincideixen que són els pares —els dos— el qui, amb el seu comportament i exemple proporcionen als fills una educació conseqüent.

La tasca més important que poden dur a terme els pares per als fills és la d'educar-los, sobretot en l'amor. Malgrat avui sembla que molta gent ridiculitza la fidelitat i la intimitat entre els esposos, quan aquests aspectes són positius, ens trobam davant la millor escola educativa.

Freqüentment es veuen molts d'infants que han estat educats dins l'egoisme, baix la dependència d'uns pares que han mirat el benestar propi, mentrestant s'han oblidat dels seus fills. Els resultats, aleshores, no poden ésser més negatius. Vet ací el que diu un llibret educatiu dirigit al pares:

1) Si donau al vostres fills, des de petits, tot el que vulguin, per tal que no passin les mateixes dificultats que vosaltres vàreu passar... *no dubteu que així creixeran sota la tirania del capritx i amb la convicció que tots els altres els han de donar sempre tot quant demanin.*

2) Si no els proporcionau cap formació religiosa i esperau que decideixin per ells mateixos quan sien grans... *podeu esperar que així creixeran sense un fre moral.*

3) Si no els corregiu i, sobretot, no els castigau mai... *indubtablement així els mancarà el més mínim sentit de culpabilitat i tot ho atribuiran als altres, o a les normes, o a les institucions.*

4) Si els permeteu veure o llegir tot el que els passi pel cap... *veureu com ben aviat aprendran per si mateixos tot el que fa referència a la sexualitat.*

5) Si discuteu i us barallau —pare i mare— sovint davant els fills... *estigueu segurs que s'acostumaran a les polèmiques i altres altercats, com les coses més naturals del món.*

És imprescindible que els pares tinguin el seny suficient per educar així com pertoca el seus fills, encara que els hagi de suposar sacrifici. Que pensin que els portaren al món i que traïran la seva paternitat si no fan de ca seva la primera escola d'educació.

Salomé

Es tornen reanudar les misses en el Puig

Enguany la benedicció de rams se celebrà a la Plaça de les Tres Creus. Hi hagué nombrosa participació, i en general va satisfer

Misses en el Puig

A partir del proper 9 de maig, a la capella del Puig de Sant Miquel hi haurà, com ve a ser costum d'anys passats, missa tots els diumenges. Començarà a les 19'30.

Formació per a cristians

El dilluns dia 3 de maig s'haurà celebrat a Porreres i dins el curs de "Formació per a cristians responsables", la xerrada: "Com concretar el seguiment de Crist, avui, pels camins que ens ofereix la comunitat: moviments, grups, realitat del poble..." dirigida per Mn. Andreu Genovart.

Jornada per a les vocacions

Dia 2 de maig també s'haurà celebrat la jornada mundial de pregària per a les vocacions.

Mallorca Missionera

El diumenge 9 de maig celebrarem el dia de "Mallorca Missionera". Una diada orientada a ajudar i col·laborar amb els mallorquins que treballen en el tercer món.

Curset prematrimonial

El darrer curset prematrimonial del curs 92-93 tindrà lloc a Porreres del 10 al 18 de maig (no inclou els dies 15 i

16). Els interessats poden apuntar-se a la Parròquia.

Venturosa tu, que has cregut

Conta l'evangelista Lluc que Maria arribà diligent a les muntanyes d'Arin-Kerem, per visitar la seva parenta Elisabet, que esperava un fill a una edat avançada. Així, Maria, moguda per la caritat, va a casa de la seva còsina, i sent aquesta salutació: *Beneïda tu, entre les dones, i beneït el fruit del teu ventre.*

Aquesta exclamació entraria a formar part d'una de les pregàries més freqüents de l'Església, juntament amb les paraules de l'àngel: l'*Ave Maria*.

Elisabet dona testimoni de Maria; reconeix i proclama que davant ella hi ha la mare del Senyor, el Messies que salva. I afegeix: *Venturosa la qui ha cregut que es complirà tot allò que li ha estat anunciat de part del Senyor!*

Així deixa ben clar que Maria ha estat realment present en el misteri de Crist, precisament perquè *ha cregut*.

L'àngel va anunciar que Maria era plena de gràcia, significat el do de Déu. Elisabet proclama la fe de Maria com la seva resposta a aquest do.